

פרוטוקול - ישיבה נד/שלב של הממשלה - כ"ז בתמוז תשל"ב -
9.7.72

נכחו השרים:

- ג. מאיר - יו"ר
א. אבן (מאמצע סעיף 760)
י. אלון
י. בורג
ח. בר-לב
ח. גבתי
י. גלילי
מ. דיין
ש. הלל
ז. ורהפטיג
מ. חזני
פ. ספיר (מאמצע סעיף 759 עד אמצע סעיף 763)
נ. פלד
ש. פרס
מ. קול (עד אמצע סעיף 763)
ו. שם-טוב
ז. שרף

- מ. ארנון - מזכיר הממשלה
ו. איתן - רשות השידור (בסעיף 764)
ש. אלמוג - רשות השידור (בסעיף 764)
סא"ל א. בראון - לשכת שד הבטחון (מאמצע סעיף 759)
ש. דיניץ - המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה
(מאמצע סעיף 759)
תא"ל י. ליאור - מזכיר צבאי לראש הממשלה (מסעיף 760)
נ. שחם - רשות השידור (מאמצע סעיף 764)
מ. שמגר - היועץ המשפטי לממשלה (בסעיף 759)

סדר היום:

759. הצעות חוק העבדות (תיקון מס' 3), תשל"ב-1972,
של חברי הכנסת ש. לורנץ ו-ק. כהנא
760. שאלות
761. ענינים מדיניים
762. הצעות לסדר היום בכנסת של חברי-הכנסת א. אבנרי
ות. טובי
763. קונגרס האינטרנציונל הסוציאליסטי בווינה
764. רשות השידור - סיכום דיון

רשמו: י.מ.
ת.כ.

759. הצעות חוק השבות (תיקון מס' 3), תשל"ב-1972, של זה"כ ש. לורנץ ו-ק. כהנא

ראש הממשלה ג. מאיר:

בקשתי את היועץ המשפטי לממשלה להיות פה דקות אחדות לעזרתנו. אבקש, איפוא, שנקח כדבר ראשון את הסעיף שלמענו בקשתי את היועץ המשפטי להיות פה איתנו. אחרי כן תבאנה השאלות.

ביום רביעי הקרוב עומדת על סדר היום של הכנסת הצעת-חוק פרטית של חבר הכנסת לורנץ בדבר תיקון חוק השבות. מדובר על "תיקון קטן מאד", להוסיף למלה "גיר" את המלה "כהלכה". באמת אין אנחנו צריכים להיות "קטנוניים" כל כך שלא להסכים להוסיף מלה קטנה אחת. אבל כולנו מבינים במה מדובר.

אנחנו עומדים בפני בעיה קונסטיטוציונית. חוק המעבר מדבר על החובה שחלה על מפלגות הקואליציה בהצבעות. אבקש את היועץ המשפטי לממשלה להכניס אותנו לענין החוקי הזה.

היועץ המשפטי לממשלה מ. שמגר:

בהקשר להצעת החוק הזאת של שלמה לורנץ; ולמעשה גם לגבי הצעת-החוק השניה של חבר הכנסת קלמן כהנא, הנוגעת לתחום זה, אמנם בשינוי-נוסח קל, אבל הדנה באותה מטריה, מתעורר הענין של סעיף 11 של חוק המעבר, הקובע שאסור לסיעה שבקואליציה להצביע נגד או להימנע מהצבעה בהצעות חוקים והוראות חוק והצעות אחרות בענינים בטחוניים, מדיניים ואחרים, שהממשלה החליטה עליהם מראש כי תחול לגביהם אחריות לפי סעיף 11 3 (ג). זאת אומרת שלגבי חוק

מסוג זה, כאשר הממשלה החליטה עליו שחלה חובת אחריות לפי אותו סעיף, אסור לסייע להצביע נגד או להימנע מהצבעה אלא אם כן ניתנה הסכמה מראש של הממשלה על חופש ההצבעה או ההימנעות.

מה שעומד על סדר היום הוא, להחיל על שתי הצעות החוק האלה, של שלמה לורנץ ושל קלמן כהנא, את סעיף 11, כדי שתהיה חובה על כל סיעה להימנע מהימנעות או מהצבעה נגד אלא אם כן הממשלה תחליט על כך אחרת מראש.

ראש הממשלה ג. מאיר:

ההבדל בנוסח בין הצעת התיקון של לורנץ לבין הצעת התיקון של כהנא הוא, שלורנץ מציע לכתוב "גיוור כהלכה" וכהנא מציע לכתוב "גיוור על פי דין תורה".

שר המשטרה ש. הלל:

האם אפשר לאחד את שתי ההצעות יחד?

ראש הממשלה ג. מאיר:

לאחד לא, אבל אנחנו צריכים לבקש מיושב ראש הכנסת שיעלה את שתי ההצעות ביום רביעי ובזה נגמור את הענין, כי אחרת זה יכול להימשך ללא סוף.

לפי הכרתי אין כל ספק שהסעיף 11 3 ג' המחייב את חשופים בקואליציה חל על ההצבעות לגבי הצעות-תיקונים אלה.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

זאת אומרת אם הממשלה תחליט כך.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני מציעה שהסעיף הזה יחול על ההצבעות האלה.

אחרי כן יכולה להיות הצעה שבמקרה זה ניתן אפשרות למפד"ל להימנע, אבל זה בחנאי שהפעם לכל הפחות תהיה סיעה אחת של המפד"ל בכנסת ושלא יהיה כך שמי שיש לו רשות להימנע - יימנע, ויימצא מישהו אחר שיצביע בעד הצעות-התיקונים האלה. זאת אומרת אם תהיה הצבעה בכנסת על הצעות-תיקונים אלה בחוק העבדות, תציע הממשלה להסיר את ההצעות האלה מעל סדר היום, ולגבי הצבעה זו יחול סעיף 11 של חוק המעבר.

שר הבטחון מ. דיין:

אני רוצה לשאול את היועץ המשפטי: האם הדרך הנכונה בנושאים אלה אינה להחליט מהו החוק, שעליו חל סעיף 11 של חוק המעבר, ואז כל הצעה שתבוא לתקן או לשנות את החוק הזה, תהיה בניגוד להחלטת הממשלה וחובת האחריות הקולקטיבית תחול לגבי הצבעה ביחס לכל הצעה כזאת, ולא שבכל פעם שמישהו מחברי הכנסת ירצה להציע שינוי מסויים בחוק שנתקבל על ידי הממשלה, נצטרך לדון ולהחליט שאנחנו מסתייגים מההצעה המוצעת? יותר נכון יהיה לדעתי לקבוע, שחוק העבדות שנתקבל בשעתו ובו אין המלה "כהלכה", זהו החוק שעליו חלה החלטת הממשלה וכל שינוי מסויים ממנו איננו יכול להעשות אלא אם כן הממשלה מתירה זאת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

זה ממילא כך.

היועץ המשפטי לממשלה מ. שמגר:

זה בלתי אפשרי.

שר הבטחון מ. דיין:

אחרת נצטרך כל ימי חיינו לשבת ולדון על הצעות

תיקון כאלה.

היועץ המשפטי לממשלה מ. שמגר:

נאמר בחוק המעבר שבאופן אבטומטי חלה חובת האחריות הקואליציונית על הענינים הבאים: א. הצעת תקציב המדינה, חלק מחלקיו או פרט מפרטיו; ב. הצעות חוקים והוראות חוק המקטינים את הכנסות המדינה או מגדילים הוצאותיה - במישורין או בעקיפין; ג. הצעות חוקים והוראות חוק והצעות אחרות בענינים בטחוניים, מדיניים ואחרים, שהממשלה החליטה מראש שתחול עליהם אחריות לפי סעיף קטן זה. זאת אומרת זה צריך להיות חוק ספציפי שאליו מתייחסים כל פעם.

שר התיירות מ. קול:

התיקון, שנתקבל בעתו לחוק השבות "מי הוא יהודי", נתקבל בהחלטת רוב בממשלה, שבעדה הצביעו חברי מפלגת העבודה, המפד"ל ו"חרות". התנגדו לזה אז הליברלים העצמאיים, מפ"ם והליברלים של גח"ל. זה היה תיקון שנתקבל בהסכם שהושג אז בין מפלגת העבודה והמפד"ל בעיקר.

ראש הממשלה ג. מאיר:

זה נתקבל על פי החלטת הממשלה.

שר התיירות מ. קול:

אבל חברי המפד"ל בממשלה הצביעו בעד החוק, אחרת לא היה מתקבל. גם בכנסת הצביעו בעדו. איני מבין כיצד רוצים עכשיו חברי המפד"ל להימנע מלהצביע בעד חוק של עצמם. זה היה חוק של עצמם ולא חוק שמישהו כפה עליהם. אני מקשה קושיה. מותר לי לשאול.

שנית: כיוון שבמגילת העצמאות של מדינת ישראל יש הבטחה של חופש דת ומצפון לכל מדינת ישראל אני מציע ...

ראש הממשלה ג. מאיר:

לשנות את מגילת העצמאות?

שר התיירות מ. קול:

אני מציע לתת לחברי המפד"ל חופש הצבעה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

איזו ליברליות!

שר האוצר פ. ספיר:

בפסוק הראשון שלך שאלת: איך הם נמנעים?

ראש הממשלה ג. מאיר:

איני יודעת על מה הויכוח ומדוע אנחנו מוכרחים לסבך דברים שאפשר לחיות לגביהם בלי סיבוכים נוספים.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

שתי הערות: א. לדעתי צריך לענות על הצעת-חוק כזאת שר המשפטים. גם אז ענה בקשר לאותה הסתייגות שר המשפטים. אמנם בועדה ענה חבר הכנסת צדוק, אבל בכנסת ענה שר המשפטים. אני מניח שנגברת ראש הממשלה תצטרך לענות על הצעות התיקונים.

ב. אם תהיה חמיכה של ארבעה בהצעת, אני מציע לא להחיל סעיף 11 3 ג' של חוק המעבר על ההצבעה בענין הצעות-תיקונים אלה. אם לא תהיה חמיכה מספקת בהצעת, אבקש כמובן לתת לחברי מפר"ל זכות להימנע מהצבעה, הן בהסחמך על סעיף זה והן בהסחמך על סעיף המדבר על זכות הימנעות בעניני מצפון ודת שנולד לאחר ההסכם הקואליציוני.

ראש הממשלה ג. מאיר:

ד"ר ורהפטיג, מה אתה רוצה שאנחנו נחליט? מה

אתה מציע להחליטה?

שר הדתות ז. ורהפטיג:

שתינתן רשות לסיעת מפד"ל להימנע, אם תחול האחריות הקולקטיבית לגבי ההצבעה על הצעת לורנץ.

השר לקליטת העליה נ. פלד:

אני רוצה להזכיר שאנחנו דגים בהצעות החוק הפרטיות של חברי הכנסת לורנץ וכהנא בסיטואציה פרלמנטרית מסויימת, שבה יש לפחות הצעת חוק נוספת תלויה ועומדת שיש לה קשר לבעיה הזאת. לכן אני מציע שנאשר לסיעת מפד"ל חופש-הצבעה בנושא זה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

את זאת הציע כבר השר קול בשמך.

השר לקליטת העליה נ. פלד:

הוא הציע זאת בשמו, ואני מציע זאת בשמי.

ראש הממשלה ג. מאיר:

קואליציה חדשה!

מי בעד הצעת קול-פלד לתת חופש הצבעה לסיעת מפד"ל ביחס להצבעה על הצעות-התיקונים של חברי הכנסת לורנץ וכהנא?

3 קולות בעד מתן חופש הצבעה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

מי בעד הצעתי שעל ההצבעה ביחס להצעות התיקונים של לורנץ וכהנא יחול סעיף 11 של חוק המעבר?

מ ח ל י ט י ס :

א. (ב-11 קולות נגד 1) בהתאם לסעיף 11(ז)(3)(ג) לחוק המעבר, תש"ט-1949, כי על ההצבעה בכנסת על הצעות חוק השבות (תיקון מס' 3), תשל"ב-1972, של חברי הכנסת ש. לורנץ וק. כהנא, תחול אחריות לפי סעיף זה. כאשר תוצענה הצעות החוק בכנסת, תציע הממשלה להורידן מסדר היום.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

חשד ורהפטיג, מדוע הצבעת נגד?

ראש הממשלה ג. מאיר:

מדוע לא להכביד על החיים? גם זוהי מצוה. מותר להכניס חוק כזה: מצוה וחובה להכביד על החיים!

הצעתי השניה בדבר מתן זכות לחברי המפד"ל להימנע מהצבעה על הצעות-תיקונים אלה, היא בתנאי שסיעת מפד"ל כולה תנהג כך, ולא כשהיא יושבת במזנון, או שחלק, אשר יש לו חופש מצפון, יתעורר מצפונו בצורה חדה כזאת שכמעט אי אפשר יהיה לחיות לפיו.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

אצל הרבה חברי כנסת יש כבר בלבול מהי "הצבעה

מצפונית".

ראש הממשלה ג. מאיר :

אם חברי מפד"ל אומרים לי שזהו הצעב, אני מוכנה

להציע הצעה נוספת.

שר הדתות ז. ורהפטיג :

עד כמה שאני יודע, הרי פרט לאחר כולם יימנעו.

שר הסעד מ. חזני :

נדאג שהוא לא יהיה באולם או שנסיק מסקנות.

שר הפנים י. בורג :

או שיהיה משדו.

ראש הממשלה ג. מאיר :

אין אני מוכנה להציע את ההצעה לאפשר למפד"ל להימנע אלא אם כן הסיעה כולה תימנע. היה לי ויכוח גדול וארוך עם חברי מפד"ל. חשבתי מצדדי שמחובתם להצביע נגד הצעות התיקון, וזה על פי החוק ועל פי ההסכם. אבל היות והמדובר הוא על הימנעות, אני מוכנה להציע זאת. ההצבעה תהיה ביום רביעי. עד אז לא תהיה ישיבה נוספת של הממשלה. אני מבקשת מכם תשובה ברורה.

שר הפנים י. בורג:

הקונצנזוס של כל הדיונים אצלנו בנושא זה הוא שעם כל הקושי שיש אצלנו לא להצביע בעד הצעות-התיקונים - ואני יודע את הערך הפורמנטרי של ההצבעות, הרי יש גם מציאות שאנשים תמימים אינם מבינים אותה - הרי הקונצנזוס הוא שכל הסיעה תימנע.

ראש הממשלה ג. מאיר:

על סמך הדברים האלה אני מציעה שהממשלה תחליט לאפשר לסיעת מפד"ל להימנע מהצבעה בכנסת. מי בעד זה?

מצביעים.

מ ח ל י ט י ם :

ב. (ב-14 קולות) על יסוד הודעת שרי המפד"ל כי סיעת המפד"ל כולה תימנע מההצבעה על הצעות חוק אלה - להתיר לסיעת המפד"ל להימנע.

760. ש א ל ו ת

א.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

בישיבת הממשלה לפני שבועיים שאלתי את שר הבטחון: האם ממשיכים לקיים את החלטת הממשלה בענין אפשרות עיבוד השטחים של הבדואים בפיתחת רפיח בשטח הסגור? שר הבטחון הפנה את תשומת לבי לסעיף 33 של

תכנית השיקום שהוגשה לממשלה, ושם בפיסקה ד' נאמר במפורש: "מפונה שיסרב לקחת חלק בתכנית השיקום או לקבל פיצוי עבור נכס שנתפס, תשלל ממנו זכות להכנס לתחום המגודר".

התכנית הזאת בשלמותה לא הונחה על שולחן הממשלה אלא נאמר לנו, שמי שירצה לראותה יוכל לראותה במזכירות הממשלה.

עברתי על פרוטוקול הממשלה מיום 16 באפריל 1972. אני מוכרח לומר שגם מדברי חברי הממשלה וגם מדברי מר צבי רסקי, שהיה יושב ראש הועדה לתכנית לשיקום הבדואים משתמע ההיפך.

בעמוד 22 של הפרוטוקול נאמר על ידי מר צבי רסקי: "עד לאותה התקופה", זאת אומרת עד לאחר המשא ומתן, "ולא יותר מאשר שנתיים, אנחנו מאפשרים לכל הבדואים לעבוד בשטח המגודר".

אחרי כן, בעמוד 26 של הפרוטוקול, סיפר צבי רסקי לממשלה, שבועדה היתה הסתייגות של חבר הועדה סגן אלוף אמיר דרורי, שהוא נציג פיקוד הדרום. "הוא התנגד לכך שבשלב-ביניים עד למכסימום של שנתיים יאפשרו לבדואים לעבוד את השטחים המגודרים. טענתו היתה שברגע שאנחנו מאפשרים להם לעבוד שטחים אלה הרינו משמיטים מתחת רגלינו את הנושא המרכזי".

אבל חשד שלמה הלל הקשה ושאל את מר רסקי שאלה בישיבת הממשלה בדיוק על אותה ההסתייגות ואמר: "בקשר להסתייגות שציינת, שאפשר להם לחזור לעיבוד השטחים המגודרים עד לתקופה של שנתיים, האם לא עלתה מחשבה שבמקום זה יינתן להם פיצוי נוסף ולא יבקרו יותר בשטח?"

לפי עמוד 31 של הפרוטוקול משיב מר צבי רסקי לשאלתו של חשד הלל ואומר: "אשר לשאלתו של שר המשטרה הלל לגבי האפשרות שהערכים יגמרו עונת-עיבוד חקלאית אחת ולא ייכנסו לשטח המגודר לעונת עיבוד שניה - הרי

אנחנו מאמינים שאם נגש מיד לביצוע התכנית, הרי נוכל עד עונת העיבוד הבאה, נאמר נובמבר-דצמבר, להגיע לידי הסדר עם 40% מהמפונים ואז ממילא חלק גדול של הבדואים יגמור את העונה. עם אותם שלא נגיע לידי הסדר, נצטרך לתת להם להכנס לשטח. יכול להיות שהצוות שלנו יבוא כעבור 6-7 חדשים ויאמר, שהעניינים מתפתחים יפה ואנחנו מציעים למשל לא לתת להם להכנס יותר לשטח המגודר ולגמור עם היתר. כנראה לא נראה לנו הדבר שניתן להם רק לעבד את האדמה בעונת-עיבוד זו ולא בעונת-עיבוד הבאה. כדי ליצור את האווירה המתאימה, כדי להגיע אתם לידי הסכם, אין להגביל זאת עכשיו."

ראש הממשלה ג. מאיר:

אתה שאלת, תחכה לתשובה.

שד הכריאות ו. שם-טוב:

שאלתי לפני שבועיים. אין אני מעלה את הנושא אם נותנים לבדואים לעבד את השטחים. אבל אם אין נותנים להם לעבד את השטחים, הריני מעלה את השאלה.

שד הכטחון מ. דייך:

קודם כל ממשיכים לתת לכולם לעבד את אדמתם, וזה כולל גם אותם הבדואים שאינם רוצים לבוא לידי הסדר ואשר לפי סעיף 33 שבהמלצות ועדת רסקי לא צריך לתת להם לעבד את השטחים.

אני רוצה קודם כל להסביר שצבי רסקי לא ניסה להטעות את הממשלה. נכון הוא, שדבריו כפי שקראת אותם וכפי שנתפרסמו בפרוטוקול אינם מבהירים את הנקודה הזאת ועלולים לעשות רושם הפוך.

אני רוצה לומר לזכותו של מר רסקי, מדוע לא ניסה להטעות את הממשלה. הוא הרחיב את הדיבור בכל אותו הנושא על תכנית השיקום, וכל פעם שאמר "הם הם" על הבדואים, הוא דיבר על אלה שיילכו לקראת תכנית השיקום. אולי לא דיבר ביחס לאלה שאינם רוצים ללכת להסדר לפי תכנית השיקום.

האמת היא שהדין וחשבון כולו הונח לקריאה לחברי הממשלה. היתה הפסקה בישיבת הממשלה, וכל חבר ממשלה שרצה לקרוא אותו, יכול היה לקרוא אותו, ויכול היה לקרוא גם סעיף 33 של המלצות הועדה. רק אחרי כן התחזקה ישיבת הממשלה, כי שר המשפטים אמר אז כי לא יתכן לבוא הנה ולאשר את הדין וחשבון מבלי שחינתן לחברי הממשלה הזדמנות לקרוא את הדין וחשבון. אם כן חברי הממשלה יכלו לקרוא בעיון את כל הדין וחשבון וגם את הסעיף 33 שבעמוד 14.

כאשר חשר שם-טוב שאל אותי לפני שבועיים שאלה בענין זה, אמרתי שלצבא ניתנה הוראה לנהוג לפי המלצות ועדת רסקי. הבאתי לתשומת לבו שיש בהמלצות סעיף כזה המתייר למימשל למנוע את הכניסה לשטח מבדואים שאינם רוצים לבוא לידי הסדר.

בהזדמנות זו שנשאלה השאלה, אני רוצה להוסיף עוד מספר פרטים בקשר לנושא הזה: מתירים לערבים לעבד את השטח, ומתירים זאת גם לאלה שאינם רוצים לבוא לידי הסכם, ואין מפעילים נגדם את הסעיף 33. ואין מקום לטענה שהושמעה לגבי ערבים הרוצים או מוכנים לבוא להסכם לפי תכנית השיקום. אולם גם אלה שאינם רוצים לבוא לידי הסכם נותנים להם לעבד שנתיים את השטח.

מה המצב שם? אני רוצה לומר זאת כדי ששוב לא יהיה מקום לאי הבנה מצד חשר שם טוב ביחס למה שקרא. מדובר בדין וחשבון על תכניות עיור ומשקי עזר ונקבע שלא יותר מאשר לשנתיים אנחנו מאפשרים לכל הבדואים לעבוד בשטח המגודר, ועכשיו ישנה הנתייה לקולא לנהוג כך גם לגבי אלה שלא באו לידי הסדר או אינם רוצים לבוא לידי הסדר; נותנים להם לא רק להוריד את האבטיחים של השנה, אלא גם לעבד את האדמה לקראת השנה הבאה.

המצב הוא כזה שמעט מאד מהבדואים מוכנים לבוא לידי הסכם או מנהלים משא ומתן לבוא לידי הסכם. זהו אחוז קטן מאד. לא אנסה להסביר עכשיו מדוע לא נתגלגלו הדברים כפי שצבי רסקי חשב שיתגלגלו. ביוזמתנו קנו סוחרים את היבול מהבדואים על העצים (דמאן), גם את הפרי וגם את האבטיחים. הדבר נעשה ביוזמתנו כדי שלא יהיו עסקים אתם, שאם יוחלט לסגור את השטח, שלא יפסידו מהיבול. נתנו הלוואה לסוחרים, וכל היבול שנזרע על ידי הבדואים שם נמכר כבר. הסוחר קיבל הלוואות מאתנו וגם הוא מבוטח בענין זה.

לפי שעה ישנה רק קבוצה קטנה מאד של הבדואים שמוכנה להיכנס להסדר לפי תכנית חשיקום, ואלה הם בדואים שיש להם כפנים מעט מאד אדמה. למעשה הם אינם מוותרים על שום דבר, כי הם הועברו משטח אחד בשנת 1969, הם רוצים שיקימו להם בתים מחוץ לשטח המגודר ואנחנו רוצים לעשות זאת. המקום, שעליו צריך להקים את הבתים, הוא שטח של 180 דונם השייכים לערכי אחד שאיננו רוצה מרצונו הטוב למכור לנו את האדמה הזאת. בתוקף סמכויותי אני עומד להפקיע את השטח הזה של 180 דונם שאינם מעובדים, אלא יושבים שם בדואים שנטו שם את אהליהם. יש גבול למה שאפשר לא לרצות לעשות להם. את הבדואים האלה העבירו כבר פעמיים משטחים. פעם העבירו אותם מאדמת "שדות" בשנת 1969, עכשיו העבירו אותם בפעם השנייה. אין להם אדמה או האדמה שהיתה להם נשארה ב"שדות". הם מוכנים להתיישב מחוץ לשטח המגודר. כאמור בעל הקרקע, שאיננו מעבד את אדמתו, איננו רוצה למכור אותה לנו מרצונו הטוב. כדי לסבר את אזנם של חברי הממשלה, שאינם ערים לענין זה, אוסיף: פנתה אלי מועצת עיריית דיר אל בלח ואמרה שיש להם צורך בשטח אדמה לפיתוח העיר והם מבקשים שאנחנו נפקיע שטח קרקע בשבילם. המצב כיום הוא שערבי בעזה איננו יכול למכור היום מרצונו שטח אדמה לערבי שני, ואף לעירייה ערבית שצריכה למשל שטח של 50 דונם לפיתוח עירוני. אנחנו צריכים להפקיע את האדמה בשביל אותם הערבים. כן נעשה גם ביחס לשטח הזה של 180 דונם. אין לי צל של היסוס שאנחנו צריכים להפקיע את האדמה הזאת, עלינו להקים להם את הבתים, כדי שיוכלו לגור בהם ולא באהלים.

בסיכום אוכל לומר:

א. קנינו מהם את כל היבול, וזהו מזלם שכבר קנינו מהם את היבול, כי היום ישנה הצפת השוק בפירות שלא קל למכור אותם, יש עודף פירות בשוק.

ב. מחירים לכולם לעבד את אדמתם גם לשנה הבאה בשטח המגודר. אם לא תהיה החלטה אחרת, יוכלו לעבד שם את האדמה גם בשנה הבאה. השאלה תעמוד רק בנובמבר 1973, אם לתת להם לעבד את האדמה לקראת הקיץ של 1974.

ג. מספר קטן מאד של בדואים, על פי רוב חסרי אדמה, מוכנים ללכת להסדר לפי תכנית השיקום. לאלה אנחנו מוכנים להקים בתים בשטח של 180 דונם שנפקיע.

ד. אבל אין אנו מוכנים לתת אף לאיש מהבדואים לשוב לגור בשטח המפונה אלא לעבד את האדמה. הטיעון של נציג פיקוד הדרום בענין מניעת המגורים הוא לפי דעתי נכון. כל המשתתפים בוועדת רסקי, כולל נציג משדד החקלאות ונציג משדד המשפטים, קבלו את הטענה שלו, שלא לתת לבדואים לחזור לשטח, כלומר ליצור חיץ ניכר של קרוב ל-20 קילומטר בין סיני לבין רצועת עזה, כי בסיני ישנם עדיין עד היום מצבורים ניכרים של נשק ושל מוקשים שנשארו על ידי הצבא המצרי. יש שם נשק וחמרי נפץ שיכולים להספיק לפעולות חבלה לרצועת עזה. כדי לשמור על מצב השקט השורר כיום ברצועת עזה, צריך למנוע מהם אפשרות נוחה של השגת נשק, וצריך ליצור הסגר עליהם מצד הים, מצד מדינת ישראל וגם מצד סיני. אם יוחמר שם המצב, אפשר יהיה להכריז על עוצר מפעם לפעם. מצד זה ישנה הבחנה בין מגורים ובין עיבוד וקטיף הפרי בשעות היום, שלפנות ערב יוצאים מן המקום, וכך אפשר להשגיח שבליילה יהיה השטח ריק מאנשים.

באזור הדיונות, ששם לא גר איש, בין הרצועה לבין הים - פרט לשטח על שפת הים ששם יושבים אנשים - נעשה מיטווה לחיל האוויר. זהו שטח של 7 עד 18 ק"מ. לא ניגע באזור המיושב על שפת הים. משעתו היתה הצעה לפנות משם 300 משפחות, זאת לא נעשה. בכל אופן באזור הדיונות נקים מיטווה וזה ישמש כחיץ. היינו דרומית מהשטח, בין שטח הדיונות לבין השטח המעובד על יד שפת הים ופיתחת רפיה יש אזור דיונות ריק ושם נקים את המיטווה לחיל האוויר. זה גם כן יבטיח את החיץ הזה.

אני רוצה למסור לאינפורמציה של חברי הממשלה, שאם אני טועה, מאשרת תה"ל שאפשר יהיה לנקז מקורות מים עד ל-400 מיליון קוב מים באזור שבין דקלה לבין רפיה, מים שאינם מנוצלים היום. אם יוכלו באמת לרכז שם כמות כזו של מים, הרי זה יהווה מנוף רציני לתכניות פיתוח כאלה או אחרות.

ועוד: נדמה לי שלמחלקת ההתיישבות יש תוכנון מחשבה של תוספת "שדות ג'", זאת אומרת בחלק שמגודר מאז 1969 ועובד על ידי הערבים, להוסיף נקודת ישוב שלישית, ואם תהיינה כל כמויות המים שצגשערים, תהיינה וודאי תכניות-פיתוח נוספות. ביחס לתכניות-פיתוח ישנן מחשבות שונות.

אני עומד להביא לממשלה, כאשר ראש הממשלה תהיה מוכנה לכך, את הצעת המטה להקים שדה תעופה נוסף לחיל האוויר בשטח שבין אל-עריש לרפיה. זה יחייב גם הקמת מגורים וגם צריכת מים. מכל מקום ברור לי שאם אמנם ימצאו שם 400 מיליון קוב מים, יצטרכו להחליט מה עושים במים ההם שאינם באים על חשבון מים אחרים.

בסיכום: מה בא בחשבון עד לשנת 1973 באזור זה ובחלק מהאזור שגודר בשנת 1969? גם בשנת 1969 עשו אותו הדבר, אלא שעשו זאת בצורה מאושדת, מסודרת וכבני אדם. אבל גם אז פינו את הבדואים משם. הם לא קבלו את הפיצויים ועד עכשיו אינם רוצים לקבל את הפיצויים. יש רק 200 משפחות המוכנות לבוא לידי הסדר. השטח עומד שומם ועומדים להקים שם "שדות ג'". אבל זה

מהווה את החיץ. אולי יקימו שם עוד נקודה או שתיים. אם אמנם יימצאו שם המים, תצטרך הממשלה להחליט למה מנצלים את המים. השטח המעובר על ידי הערבים ימשיך להיות מעובר על ידי הערבים. איני רואה שבזמן הקרוב יסכימו להיכנס למשא ומתן על הסדר. אם לא יותן להם להכנס פנימה כדי לגור שם, הרי לאט לאט יוצר חיץ בין הרצועה לבין סיני. בשטח הדיונות יהיה מיטווה לחיל האוויר. נסכים להקים בתים לאותם הכדואים שיסכימו לעבור למגורי-קבע מחוץ לאזור המגודר. אם נצטרך להפקיע כמה מאות דונם, נפקיע אותם, ולאיש שהשטח על שמו, גם אם איננו בעל השטח, ישולמו פיצויים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

ניתנה תשובה לשאלתה. איני מציעה לחברי הממשלה להכנס עכשיו לדיונים על התכניות. יביאו הנה תכניות, ואם יגיע הזמן לדון בהן. נדון בהן. אבל נדמה לי כי תשובה ברורה ניתנה לשאלתה.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

בהחלט.

שר הבטחון מ. דיין:

אני רוצה להבין מזה שהוסכם לאשר את הפקעת 180 הדונמים והקמת מיטווה לחיל האוויר.

ראש הממשלה ג. מאיר:

לפי דעתי אם אין ערעור על כך, הרי זה אושר.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

אני מציע שידונו בענין באיזו ועדת שרים, משחברי הועדה יושבים ליד איזו מפה. כי היום אני יודע איפה הם השטחים.

שר הבטחון מ. דיין:

אני מוכן תוך דקה אחת להראות לכם איפה הוא השטח

על המפה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

טוב יהיה אם תוכל להשיג את המפה עד סוף הישיבה.

שר הבטחון מ. דיין:

הבדואים שנטו את אהליהם על השטח של 180 דונם, אינם מעבדים את האדמה. האדמה בכללה אינה מעובדת שם. מקום עבודתם ברפיח. המקום הוא בין רפיח העיר על גבול השטח המגודר, מקום שצמנו פונו הבדואים. אין זה בשטח הריונות. זה בפנה שבין רפיח למסלת הברזל כאמור על גבול השטח המגודר. (מצביע על המפה) הם יושבים פה בפנה הזאת וזהו המקום הקרוב ביותר שמתוכו יכולים לעבר את השטחים בפנים (מצביע על המפה).

ישנם למעשה שלושה ריכוזי בדואים משלושת הצדדים של השטח המגודר. מדובר על אלה היושבים בין כרם שלום לבין רפיח ובין רפיח לאזור המגודר. אין כל רישום על כל האדמות האלה, אבל בדואים יושבים שם מאות בשנים. יושבים אנשים על הקרקעות האלה ואם כי אין להם ולא כלום, הם נחשבים לבעלי הקרקעות האלה. קושן אין לאיש שם. יש שם שטח שבו יושבות 200 משפחות שפינינו אותן מאדמת "שדות". הם אמרו: תנו בתים לגור בהם ונעבוד כשכירים

ברפ"ח.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

האם הערבי בעל 180 הדונם מתנגד למכירתם מפני

שהוא חושש מהלאומנים?

שר הבטחון מ. דיין:

כן. הוא אמר לנו דברים "ציוניים" יותר: אני מצדי לא אחתום על חוזה מכירה; אתם רוצים להפקיע את האדמה - תפקיעו.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

האם אין שם אדמה שאין עליה בעלות פרטית?

שר הבטחון מ. דיין:

אולי באותו השטח יש משהו. אבל הדיונות הן בשטח המפורז, ואין אדמות פרטיות אחרות.

ראש הממשלה ג. מאיר:

שר הבטחון יביא לנו הצעות אם תהיינה.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

באיזה מרחק נמצאים השטחים?

שר הבטחון מ. דיין:

(מצביע על המפה) המיטות של חיל האוויר עם כל אזורי הבטחון מתחיל הרבה יותר רחוק. איננו חייבים לכסות את כל הדיונות. הבעיה היתה בעיה של רוחב. יש שם רוחב של 3 ק"מ ואורך של 14 ק"מ.

שר הסעד מ. חזני:

האם הערבי יקבל תשלום אחרי ההפקעה?

שר הבטחון מ. דיין:

לזה הוא מוכן.

ראש הממשלה ג. מאיר:

האנגלים עשו חשבון שכל השטחים בנגב הם של הבדואים, כי הם ישבו שם שנים רבות.

שר הבטחון מ. דיין:

אני מבין שתכניות ההתישבות תבאנה בפני הממשלה. ואני מוכן לומר "בהתנדבות", שאם נרצה לשנות את הסטטוס של הבדואים המעבדים את השטחים בפנים השטח המגודר, צריך יהיה להביא את הדברים לממשלה. אותו הדבר ביחס למיטות לחיל האוויר וביחס לקידוחי מים.

מ ח ל י ט י ם :

הממשלה רושעת לפניה את הודעת שר הבטחון :

1. יותר לכדואים לעבד את אדמתם בשטח הסגור גם בשנים 1972-73 (עיבוד בשנת 1972 למטעים שישאו פרי ב-1973).
- יפקע שטח של כ-180 דונם למשפחות בדואיות הרוצות להשתכן מחוץ לשטח המפונה (וכן שטחים נוספים כאלה לצרכים דומים).
2. מתכננים יישוב שדות ג' ושדות ד' (על השטחים שפוגו ב-1969). תכניות ההתיישבות שטרם אושרו יובאו לאישור בדרך המקובלת.
3. תח"ל ומקורות ימשיכו בחיפושים וקידוחי מים באזור (בתקוה לנקז כ-4 מיליון מטרים מעוקבים לשנה).
4. לא יותר לכדואים לחזור ולהתיישב בשטח המפונה.
5. צה"ל יקים מיטווח לחיל האוויר בדיונות שבשטח הסגור. שטח המיטווח לא יכלול שטחים מיושבים ולא יהיה כרוך בהזזת מתיישבים בדואים.

שר הבריאות ו. שש-טוב :

יש לי שאלה לשר הבטחון : ב-1967, מיד אחרי מלחמת ששת הימים, על רקע של חדירות חבלנים לשטח, נסגרו כ-7,000 דונם של הכפר עקובה. השטח גודר בתיאום עם התושבים ובהסכמתם ונסגר, אם כי ניתנו לתושבים אפשרויות לעבד את אדמותיהם, להיכנס למספר ימים לשבוע לכפר. כל זה נעשה בהסכמת שלטונות הצבא. בדצמבר 1971 ובינואר 1972 הועתקו קוי הגידור, ללא תיאום עם התושבים וללא הסכמתם, וזה כלל שטח של 7,000 דונם.

שר הבטחון מ. דיין :

אתה שואל שאלה או אתה מודיע עובדה?
מה שאתה אומר, אינו נכון.

ראש הממשלה ג. מאיר :

תן לו לשאול שאלות נכונות ולא נכונות.

שר הבריאות ו. שם-טוב :

למעשה חלק מהדברים פורסמו בעתונות.

שר הבטחון מ. דיין :

זוהי הוכחה ניצחת לאמיתות דברים, שהם פורסמו

בעתונות?

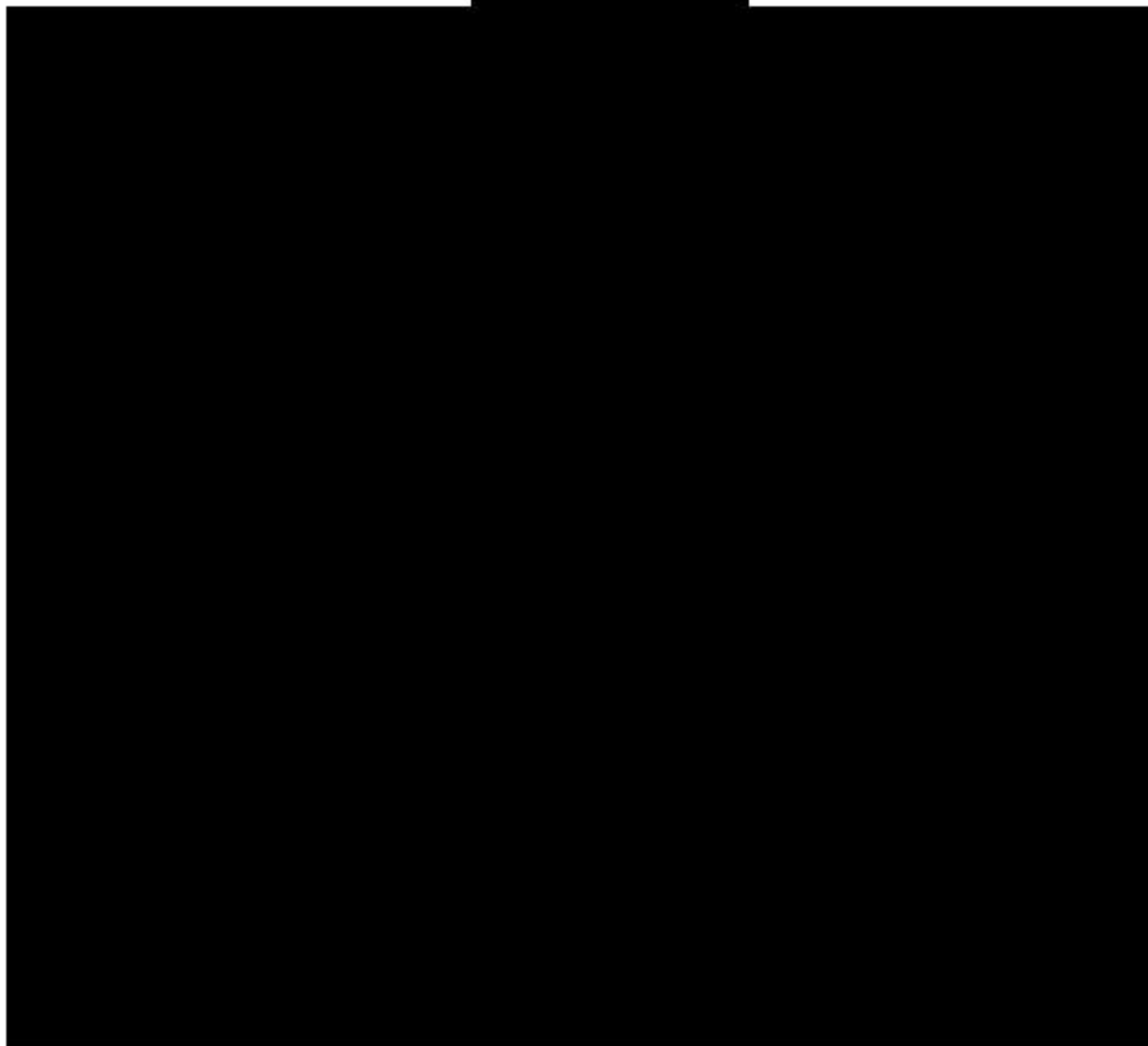
שר הבריאות ו. שם-טוב :

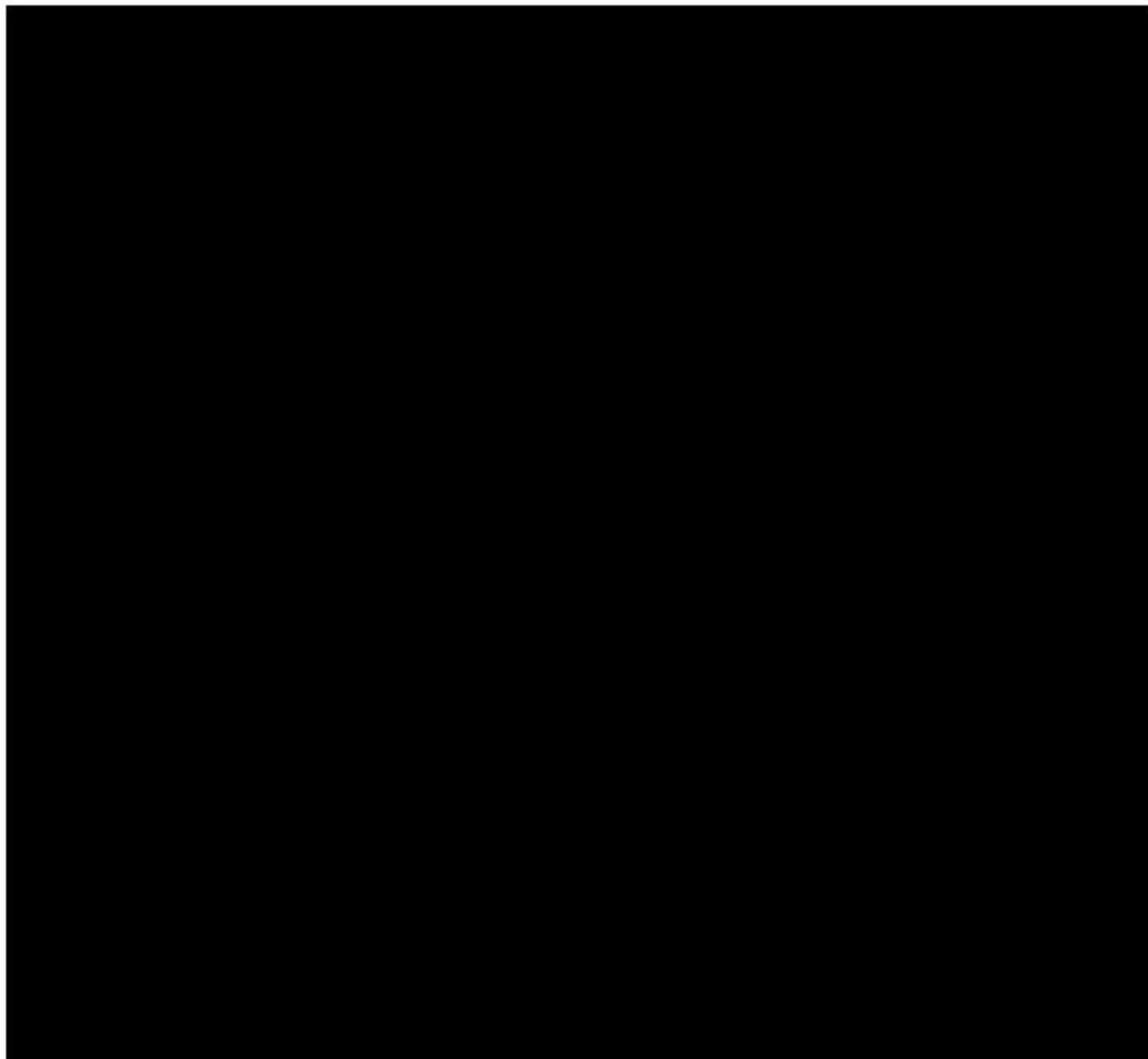
יש לי חומר של אנשים אחראים.

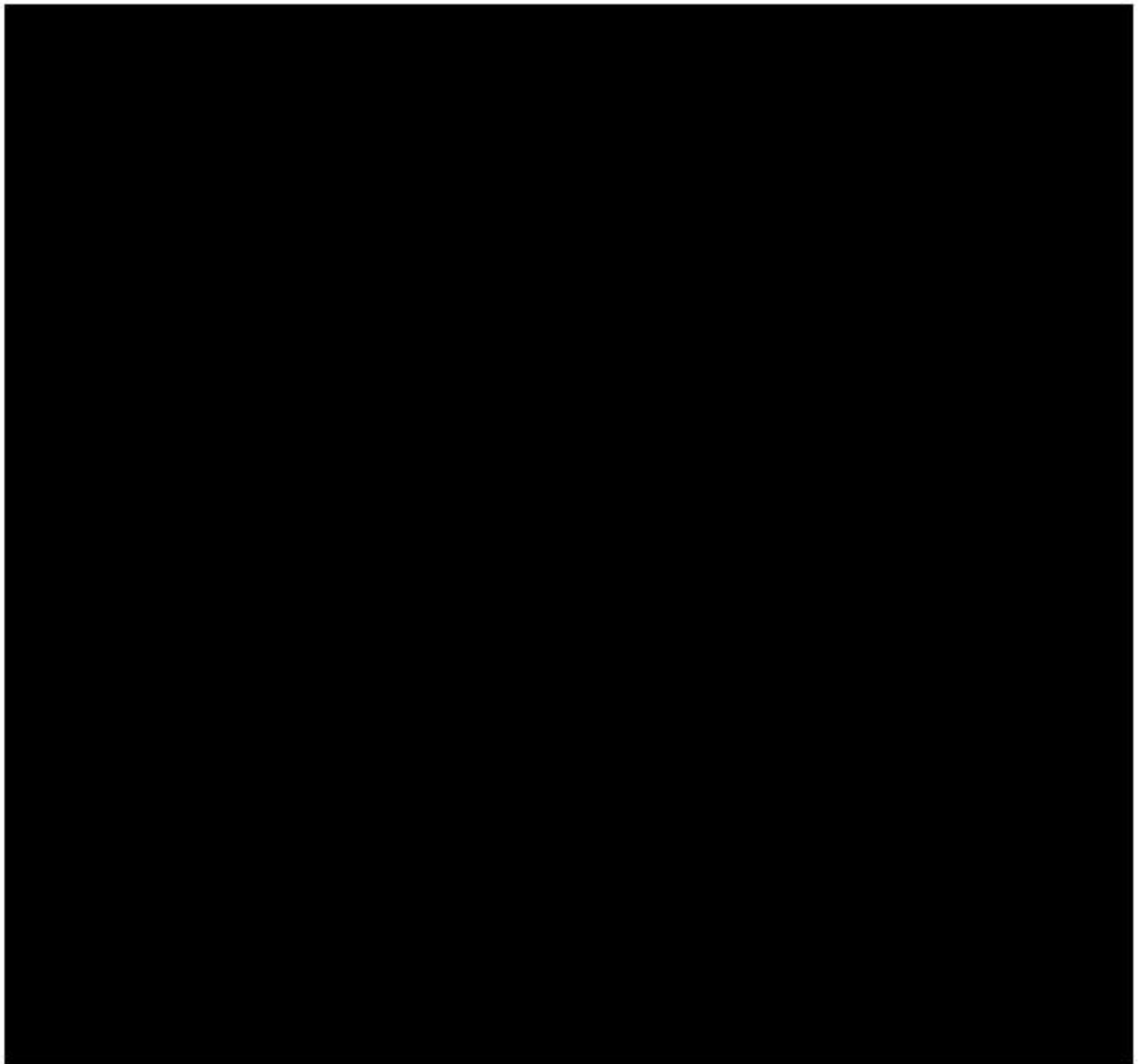
שר הבטחון מ. דיין :

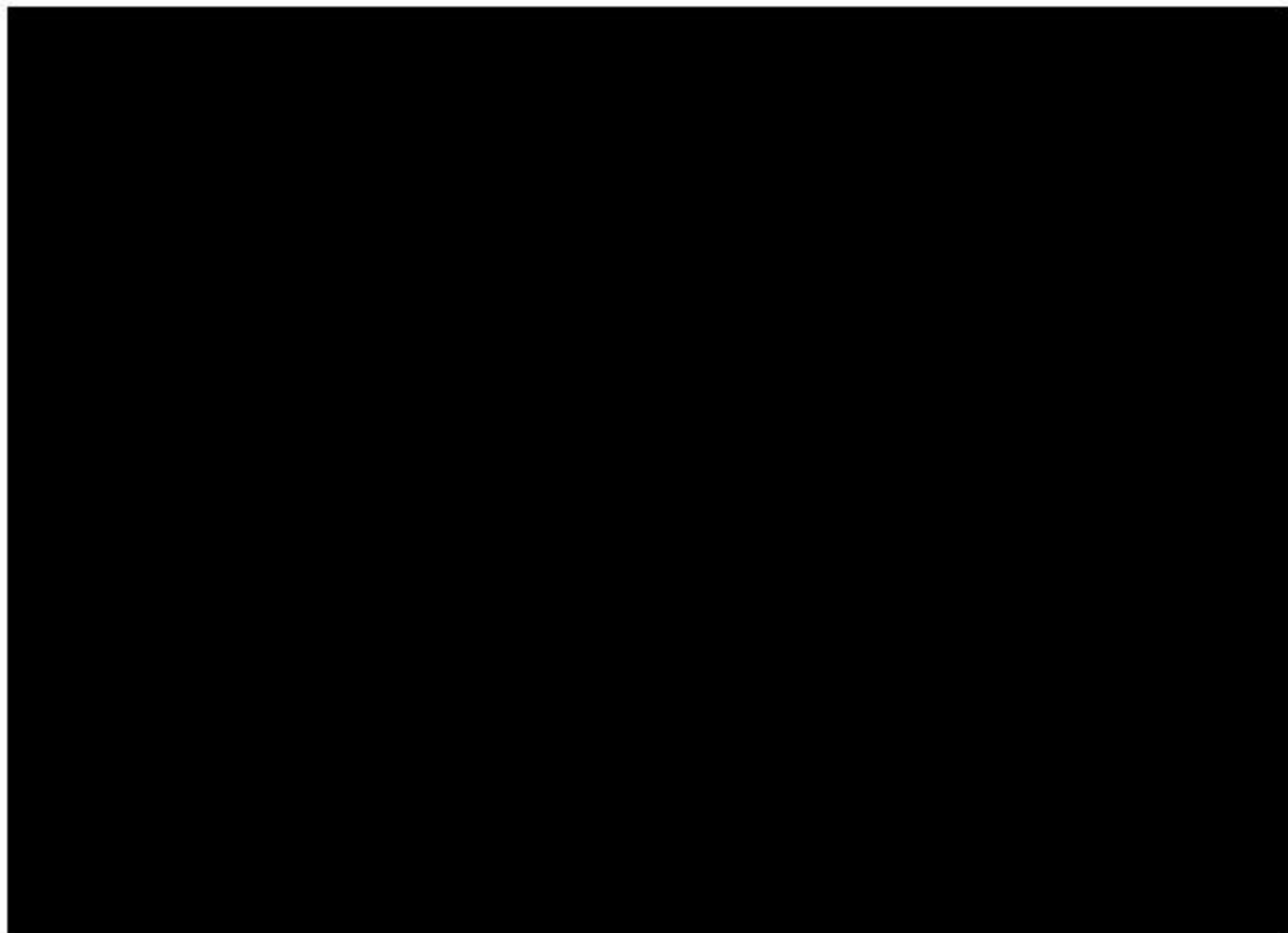
אחראים?

שר הבריאות ו. שם-טוב:









השר לקליטת העליה נ. פלד:

איך יובטח שמעשה כזה לא יישנה?

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני יודעת שאלפיים שנה לא עסקנו בשנאים מוחזקים, ואין תקנון ואין חוקה בעניין זה. אבל נדמה לי ששר הבטחון צריך לדאוג לכך, לאור הנסיון שהיה לנו, שהיה מקרה אחד ומקרה שני - שיעובר איזה שהוא תקנון, כך שכל העוסק בדבר ממין זה יידע מה הן סמכויותיו וממי הוא צריך לקבל את הרשות לפעול. זה יהיה בריא לאנשים העוסקים בכך, זה יהיה בריא לעניין ולכולנו. אמנם על פי המדיניות לא נולד עדיין בעולם "כוח כיבוש" כמו שלנו, אבל פה ושם ישנן חריגות מכאיבות מאוד לכולם. אמנם איש אינו מסכים לזה, אבל משהו על פי שיקול דעת לא נכון לוקח לעצמו סמכויות שאינן צריכות להיות לו והוא עושה דברים שאחרי כן אנחנו כולנו מצליחים בקושי לצאת מהם.

נדמה לי ששר הבטחון צריך לדאוג לכך שאיך שהוא תימצא דרך לעבד תקנון או חוקים או איזה דבר שהוא, שנוכל לחיות על פיו. אמנם גם זה אינו מבטיח לנו שאף פעם לא ייעשה דבר שלא צריך לעשותו, אבל אנשים צריכים לדעת מה מותר ומה אסור.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אני רוצה לשאול שאילתה את יושבת ראש ועדת השרים לענייני בטחון, היינו הממשלה היושבת כועדת שרים לענייני בטחון. השאלה שלי נוגעת להירצחו של כנפאני מראשי הטוריסטים בביירות. איני נכנס לשאלה אם יש מן האמת או מן חשקר שיד ישראל באמצע, רציתי להפנות תשומת לב לשאלה: מה אנו עושים כדי

להגביר את השמירה על אישים ומוסדות אצלנו? כי הרי יתכן שמתחילה פה איזו שהיא פעולת תגמול כדי להכניס פצצה למכונית של שר, העומדת כרגיל באופן גלוי. לא קשה לעשות זאת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני מלאה התפעלות ממה שעושים אנשי שירות הבטחון הכללי בארץ ובחוץ לארץ. ישבתי עם ראש השירות ביום שישי ושמעתי איך הם עושים זאת. אני בטוחה שהם ערים לשאלה זו. אבל אני מוכנה להעביר אליהם עוד הפעם את דאגת חשד ורהפטיג ואת דאגת כולנו. אמנם אני בטוחה שהם שומרים על הדברים. יחד עם זה אין בטחון אבסולוטי. ישבתי עם איש שירות הבטחון הכללי ביום שישי והוא אמר לי: נשמעים עכשיו כל מיני איומים. יש למשל בית ספר ישראלי בפריז ובו לומדים 150 ילד. הוא לא חיכה לכך שתגיד לו כי צריך לשמור עליהם. מיד הגבירו את השמירה עליהם. אבל האם זה בטחון אבסולוטי? לא. אוטובוס אוסף את הילדים. הם שומרים גם על האוטובוס. אבל אחרי כל משפט שאמר לי על מה שהם עושים הוא הוסיף: אבל דעי לך כי בטחון אבסולוטי איננו. אין אני יכולה גם לדרוש זאת ממנו.

ראיתי מה פירוש הדבר בעת בקורי בווינה. היו שם אנשים שלנו ואנשי וינה. היה מאמר שחשירות שלהם גייס גם אנשים מחוץ לווינה. ואני ראיתי זאת. בכל מרחק של 500 מטר עמד איש או שוטר ולידו כלב או איש ללא מדים. כך היה גם בכל הדרך שנאו. ובכל מקום שעברתי היו גם מאנשינו. מניין ידעתי מי הם? אולי זה היה טפשי מצידם. אבל מלפני נסעה מכונית משטרה ומכונית של אנשים ללא מדים והם אמרו "שלום" לאנשים מן הצד, ידעתי שאלה אנשים שלנו. אלפים בווינה עסקו בואת. היה מאמר באיזה עתון וינאי שנתן לי את התואר "האדם הנשמר ביותר בעולם". הייתי מוכנה לוותר על התואר הזה, אבל כך היתה השמירה.

ד.

שר התיירות מ. קול:

שאלתי מופנית לראש הממשלה. היו פניות בעתונות וגם הרבה פירסומים בקשר למצבם ולבקשתם של ערכיי אקריית וברעם. הבישוף ריאה פורסם קריאות נרגשות שיש להן הדים גם בחוץ לארץ וביחוד בעולם הקתולי. בהעדר היתה משלחת שלהם אצל סגן ראש הממשלה. אני רוצה לשאול אותך: איך את חושבת לטפל בנושא? שזעתי שאת אישית עוסקת בנושא הזה. האם את חושבת להביא את הענין לממשלה? האם ישנה בעיה לתת להם שיכון או חלק של הקרקע? מה המצב בענין זה?

ראש הממשלה ג. מאיר:

בישיבה ביום ראשון הבא אביא את הענין לממשלה. אני רוצה רק להזכיר לחברי הממשלה, כי בועדת השרים לעניני בטחון הועלתה השאלה לא פעם. היא הועלתה גם על ידי השר ורהפטיג בנוכחותו של מי שהיה אז הרמטכ"ל והוא עכשיו שר המסחר והתעשייה. היה דיון על כך והוחלט לא להיענות לדרישתם. הענין הועלה עכשיו מחדש. נביא את הענין לדיון בממשלה. אני יודעת מהי דעתו של הרמטכ"ל עכשיו ומהי דעתי. אביא את זה לדיון ביום ראשון הבא. אבל אני מבקשת לא לפרסם מיד בכל מקום שזה יעמוד על סדר היום ביום ראשון.

שר התיירות מ. קול:

פורסם שאת מטפלת אישית בענין זה וגם פורסם שדם

הסכימו לקבל את הכרעתך.

ראש הממשלה ג. מאיר:

האמת היא כי כאשר הבישוף ריאה בא אלי הוא מציע דבר אחר, ואני שומעת מה שאנשי אקרית אומרים וזה איננו בדיוק מה שהבישוף אומר, אלא להיפך. אמרתי שאני מוכנה להביא עוד הפעם את הדברים לממשלה לשיקול, אבל בתנאי שזאת תהיה התשובה הסופית. הוא מקבל תשובות מכל מיני גורמים בארץ. אם כן למה לו לחכות לתשובה שלי? יש אנשים אדיבים יותר ממני.

חברי ממשלה וחבריהם אינם נותנים דין וחשבון לעצמם לאיזה אסון, שיכול להיות "האסון", אנחנו נכנסים בצהלה. אבל על זה נדבר בשבוע הבא.

שר האוצר פ. ספיר:

נסעתי בדרך ושמעתי ברדיו דברים בענין זה. תחילה חשבתי שאני שומע פליטון. עברו חמש עשרה דקות עד שהתחלתי להבין, שהנה דברי בלע כאלה יכולים להשמע מעל גלי האתר שלנו.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

זה היה מפני העתונאי ברוך גדל.

שר החקלאות ושר הפיתוח ח. גבתי:

זה היה שידור מזעזע.

ראש הממשלה ג. מאיר:

ועל כל דבר צריך לענות "אמן". ואל תגיד שזה הדבר המזעזע ביותר ששמענו, כי אחרי שעה תשמע עוד דבר שאת זה תתאר כ"מזעזע ביותר".

שר התיירות מ. קול:

שר לא התבטא בענין זה. כולם יודעים שזה חמור.

שר האוצר פ. ספיר:

האם לרדיו מותר הכל? דברי בלע כאלה לא שמעתי

עדיין.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אחרי רגע תשמע דברים עוד גרועים מאלה - אבל לא

מפי אבן.

761. ענינים מדיניים

שר החוץ א. אבן:

ממשלות סוריה ולבנון בקשו לכנס השבוע את מועצת הבטחון, כדי ללחוץ על שחרורם ללא תנאי של כל הסורים והלבנוניים שנשבו ב-21 ביוני. פעולתנו היתה מכוונת כמובן למנוע תוצאה זו ולגייס לחץ בינלאומי למען חלופי שבויים כוללים. ברוח זו שוחחתי כמובן עם שגרירי המדינות המיוצגות במועצת הבטחון, ביחוד אלה שיזמו את החלטת המועצה מן השבוע שעבר, לאמר בריטניה, בלגיה וצרפת. כידוע ממשלת איטליה ניתקה את עצמה משושבינות ההצעה, מאחר שהצעתו של מורו היתה לפרש את הדבר כחלופי שבויים כוללים והיא לא נתקבלה. משגריר ארגנטינה, שנציג מדינתו מכהן כיושב ראש מועצת הבטחון, בקשתי שיהיה עד לדיבורים שייכללו במשא ומתן המתנהל על ידי הצלב האדום כאשר מועצת הבטחון תתכנס, לא כל

שכן אם תחזור התודעה הערבית שיש רצון לשחרור חד צדדי של שבויי ה-21 ביוני. לכולם אמרתי בפסקנות, כי בשום פנים לא נשחרר את השבויים הסורים והלבנוניים אלא במסגרת של הסדר כולל של שחרור כל שבוינו הנמצאים בסוריה ובישראל.

כאשר בדקנו שלשום את המצב בניו-יורק, התברר שיש גם הבנה מעודדת נגד הדרישה לשחרור חד-צדדי של השבויים מה-21 ביוני. ודווקא אלה, שיזמו את ההחלטה בשבוע שעבר, בין אם משום יסורי-חרטה או מפני שהם מתרשמים כי נחושה החלטתנו לא לשחרר את הסורים בלי הסכם כולל לשחרור כל השבויים - אלה פועלים במרץ למען הסדר שיאפשר שחרור מקיף יותר. לא אפרט את כל התגובות הללו ואת ההצעות שעזענו. אציין שאפילו צרפת סרבה לתמוך ברעיון של שחרור חד-צדדי של הסורים, אם כי האיש שלהם בקיי ד'אורסיי סבור שזה יהיה טוב להסתדר בהיקף סורי-לבנוני-ישראלי. הוא סבור שהמצרים לא יתנו את ידם לכל קשר לנושא זה. מכל מקום, כאשר התברר כי כינוס מועצת הבטחון עלול יותר להביא לידי פנייה להסכם כולל מאשר לפנייה לשחרור חד-צדדי - נסוגו הסורים והלבנונים מבקשתם לכינוס מועצת הבטחון.

ההצעה העומדת לפנינו עכשיו אינה הצעה ערבית, כי אם הצעה של נשיא מועצת הבטחון, כנראה מתוך הערכה שיש סיכוי מסויים להצלחת הצעתו, והוא מבקש היתר להמשיך לפעול ברוח זו.

האיש הזה אורטיו נפגש עם תקוע ב-7 ביוני והוא יספר לו על שיחותיו עם הסורי והלבנוני. הוא מסר לשניהם את עמדת ישראל. עמדתנו היא חלופים כוללים, היינו כל התכנית שתוצאתה שחרור כל שבוינו במצרים ושחרור כל שבוינו בסוריה. הוא הדגיש שאם תכונס מועצת הבטחון ישמעו דברים בלתי נעימים מאתנו על בעית השבויים בכלל; האוירה שתיווצר תהיה אז כה קודרת שקשה יהיה להגית שאפשר יהיה להגיע לידי הסדר שחרור שבויים אחרי ישיבת מועצת הבטחון.

הסורי שאל: מה אם כן מציע נשיא מועצת הבטחון? הוא נענה שראשית כל אין ללחוץ על קיום ישיבה ביום ב' ושנית יש לתת לו שהות לפעול בשקט אצל הצדדים. הערבים הסכימו לכך. שאלו: כיצד הוא מתאר לו את הפתרון? השיב שלדעתו יש למצוא דרך כדי להבטיח שחרור כל השבויים על ידי ישראל, סוריה ומצרים. הסורי נתן להבין שהדבר אפשרי מבחינת ממשלתו. אשר למצרים חזר ושלל את הדעה שלסוריה יש יכולת להשפיע על קהיר. הפליט שמצרים יודעת כמה מעוניינת סוריה אך עליה להחליט לבד.

לאור שיחות אלו ברור לאורטיו כי המפתח הוא בידי מצרים. המצרי מדגיש באזני נשיא מועצת הבטחון, כי אין למצרים כל קשר למה שהתרחש ב-21 ביוני, ולכן הנושא המצרי איננו יכול להכנס למסגרת זו. אבל הארגנטיני מוסיף כאמור ואומר כי ברור לו כי המפתח הוא בידי המצרים. הוא מוכן לזמן את מגיד המצרי, הוא כבר הודיע שהוא מוכן לראותו, אך החליט לדחות קביעת הפגישה עד אחרי שיקבל את תגובתו על הדרך לטיפול בבעיה שנראית לו כיחידה ברת סיכויים ושהוא רוצה להעלותה בפני שגריר מצרים כדי שלא להסתפק בהצגת שאלות כלליות.

כאן סיפר שגוייר, סגן המזכיר הכללי של האו"ם, נכשל בנסיונו לשוחח עם מגיד באופן כללי כאשר השנים נפגשו ב-6 ביוני. שגריר מצרים סרב לדון בבעית השבויים המצריים. הוא אמר שלמצרים אין כל קשר עם תקרית ה-21 ביוני.

אורטיו מציע לפרק את חבילת שחרור השבויים לשלוש חבילות נפרדות: א. שחרור שבויי ה-21 ביוני על ידי ישראל; ב. חילופי שבויים בין סוריה לישראל; ג. חילופי שבויים בין מצרים וישראל. מאחר והוא כבר יודע שלא ייתקל בקשיים אצל הסורים, מוכן הוא להעלות עכשיו את ההצעה לחילופי שבויים אתנו בפני המצרים. הוא מצפה שהמצרי יגיב מיד שלמצרים אין זיקה להחלטת מועצת הבטחון מה-26 ביוני ולנושא ההחלטה. על כך רוצה אורטיו לחשיב שהוא מציע חילופי שבויים בין מצרים וישראל ללא קשר עם הדיון במועצת הבטחון וההחלטה שנתקבלה.

הוא ידגיש שחברי מועצת הבטחון לא יבינו סרוב מצרים להחליף שבויים אחרי שהם נמצאים בשבי כבר שנתיים, ביחוד לא יובן הדבר לאחר הסכמת סוריה לחלופי שבויים. לדבריו יהיו המצרים CORNERED. הוא מוכן להפעיל עליהם לחץ.

תקוע העיר שהוא מבין כי לדעתו הבעיה העיקרית היא ההפרדה הפורמלית בין חילופי השבויים ישראל-מצרים לבין העיסקה עם סוריה. אם כך הדבר, שאל תקוע: האם עלי להניח שלפי הצעתו של אורטיו הביצוע המעשי של שלוש החבילות יהיה סימולטני? אורטיו ענה שזה וודאי כך לגבי הסורים. יתכן למשל שנוכל להחזיר שבויי ה-21 ביוני ללבנון ובאותו זמן יוחלפו בגבול הסורי השבויים האחרים. הוא אינו מוציא מגדר אפשרות אפילו איחוד פורמלי של שתי החבילות הראשונות הנוגעות לסוריה. עם זאת יכולתו ללחוץ על המצרים תהיה גדולה יותר אם יוכל לומר להם שסוריה הגיעה להסדר חילופי שבויים עמנו, שהינו נפרד מפרשת ה-21 ביוני. אשר לחילופי שבויים עם מצרים, הוא מבין את חשיבות העיתוי מבחינתנו. הוא מוכן לבחון אפשרות ביצוע ההסכם באותו יום שיבוצע ההסדר הסורי. אם המצרים מתוך רצון להדגיש שאין להם קשר לעיסקה הסורית, יעמדו על יום אחר, מוכן הוא אפילו להציע להם שהחלופין ייערכו לפני ביצוע ההסכמים עם סוריה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אז יבוא משיח ואז כבר הכל יסתדר.

שר החוץ א. אבן:

אם המצרים ידרשו שהחלופים יבוצעו למשל יום אחרי הסורים, יהיה צורך בערובות מכסימליות כולל חתימת מיסמכי התחייבות. כמובן שום חלק מהנ"ל לא יבוצע עד שיוסכם באופן מחייב על כל שלוש "החבילות".

אני רוצה להדגיש שהוא רוצה לנקוט גישה זו. אין לו הסכמת המצרים. המצרים עומדים בתוקף על כך שאין להם חלק ונחלה במה שקרה ב-21 ביוני.

אין אנו יודעים מה בדיוק מצב מגעינו עם הצלב האדום (כך אומר תקוע). מבחינת ההשלכות על ההתפתחויות במועצת הבטחון רצוי כמובן להעסיק את אורטיו בפעילות בין הצדדים. אנחנו כמובן מוכנים להסכים לכך, בתנאי שיהיה ברור שהפרדה היא כאילו רק יורידית, אבל שהביצוע יהיה משולב ובאותו זמן, בעת ובעונה אחת, כלומר מבחינתנו נראית כל תכנית, שתוצאתה היא שחרור של כל השבויים באותו זמן. הוא סבור שהפרדה הפורמלית תספיק להביא את המצרים לידי הצטרפות. ההצעה היא, לאפשר לו לבור אפשרויות של שחרור כולל במסגרת של חבילות נפרדות, אבל ביצוע סימולטני אלא אם כן יש התקדמות באמצעות הצלב האדום. העובדה היא שהמשא ומתן באמצעות הצלב האדום איננו מתקדם, כלומר הצלב האדום בטוח כי אפשר להשיג שחרור במסגרת הסורית-לבנונית-ישראלית, אבל במצרים הם נחקלו בטענה שאסור לדבר עם מצרים בהקשר של ה-21 ביוני. הצלב האדום הוא תמיד בן-חורין לדבר עם כל מדינה, אבל אסור לדבר אתם כאילו מצרים אחראית לשחרורם או לאי-שחרורם של הסורים.

העמדה המצרית כלפי השבויים היתה תמיד נוקשה. היו רבים שדברו איתם. המנהל הכללי של משרד החוץ הצרפתי יודע אפילו לספר, שנאצר אמר כאילו יום לפני מותו שכל עוד אין שלום, לא ישחרר את הטייסים הישראליים, וכאילו קדושת צוואתו פועלת עכשיו. איני יודע אם זה נכון או לא נכון.

שר החוץ ההולנדי דיבר אתם וקיבל תגובה קצת פחות נוקשה, כלומר שיש אפשרות של חלופין על פי תנאי שלא יהיה קשור בעיסקה הסורית ישראלית. הוא התרשם שהם התכוונו לומר שהמשא ומתן עם מצרים יתקיים אחרי שיהיה הסדר עם סוריה. אבל זה מעורפל.

בינתיים ההצעה היא שנשיא מועצת הבטחון הארגנטיני יהיה מוסמך לבדוק אפשרות לפעולה המאוחרת בשתי חבילות, האחת סורית-לבנונית-ישראלית, ולאחר שזה יוגשם, יושג גם הסכם כאילו נפרד בין מצרים וישראל לפי אמנת ג'נבה. איני יודע מה הסיכוי להצלחת הצעה זו. אין אני סבור שאם ייכשל דבר זה, יהיה מצבנו חמור יותר. אני מניח שכל הויכוח יתלקח אז במועצת הבטחון. אבל אם נוכל לקשור גורם בינלאומי, שהשבויים במצרים כן שייכים לענין, אם לא פורמלית, הרי הומניטרית, הריני חושב שזה לא יוכל להיות רע. הבעיה תהיה להבטיח שאותו אדם יבין שאיננו מוכנים לשחרורם של השבויים ורק אחרי כן להחזיל להתווכח עם מצרים על שחרורם של שבויינו הנמצאים במצרים.

אני מציע שהממשלה תוסיף ותנקוט את הקו, שהיא עומדת על שחרורם של כל השבויים. זוהי מדיניותנו ואין לנו מדיניות אחרת. אנחנו מסרבים לקבל מושג של שחרור חלקי. יש לבדוק את כל האפשרויות שישנן כדי להשיב זאת.

מספר שדים שאלו אותי השבוע על ענין הדיפלומט הרומני. אומר רק בקצרה שאנחנו בטוחים מעבר לכל ספק, שאותו דיפלומט, שהיה צריך לצאת את ישראל ביום ד', מיהר ויצא את ישראל 3-4 ימים לפני כן, ויצא לא לבוקרשט אלא לקופנהגן, וטעמו ונימוקו עמו.

חשד י. גלילי:

עכשיו ברור מה היה בלבנון.

שד החוץ א. אבן:

ישנם כל הנתונים וכל המיסמכים שהוא קנה כרטיס למטוס ס.איי.סי. לקופנהגן והוא היה רשום ברשימת הנוסעים.

עד כאן יצאנו ידי חובה כלפי השלטונות הרומניים.
 השגריר הרומני ביקש אותי להבהיר את הדברים אצל הזרועות הנוגעות בדבר. הבהרנו
 זאת, אבל הם מגלים אי רצון להשלים עם האמת. יש מצידם כל מיני רמזים שאולי רק
 הדרכון שלו יצא והוא לא יצא.

ראש הממשלה ג. מאיר :

מי החליף את הכסף בבנק?

שר החוץ א. אבן :

כאשר "זכינו לכך" שעתון "הארץ" פירסם הודעה
 שהוא ביקש מקלט בישראל, הרי זה חיוק את כל החשדנות הזאת.

שר השיכון ז. שרף :

האם הם חושדים שחטפנו אותו?

שר החוץ א. אבן :

לא, אלא שהוא ביקש אצלנו מקלט.

שר המטרה ש. הלל :

הם אינם חושבים כך.

שר החוץ א. אבן :

אבל קשה להם לחשלים עם המצב. זוהי בשבילם מכה.
הוא שלח את אשתו וילדיו לבוקרשט. עלי לומר שהוא לא ביקש מאתנו מקלט. הוא
יצא את הארץ לקופנהגן ב-25 ביוני. כך אנחנו מסבירים.

שר העבודה י. אלמוגי:

שם ביקש מקלט?

ראש הממשלה ג. מאיר:

מלים אחדות בענין הצעותיו של נשיא מועצת הבטחון
בקשר לחילופי השבויים. מה שמפריע לי, שלדבריו זה מובן מאליה שצריכות להינתן
ערוכות למצרים. אפשר כמובן לחתום על התחייבות. אבל אני רוצה להזכיר לחברי
הממשלה, שנדמה לי כי כאשר קבלנו את חכנית רוג'רס להפסקת האש, גם שם היה כלול
סעיף על חילופי שבויים, והוא לא התבצע.

אני בעד זה שנשיא מועצת הבטחון יבדוק כל מה
שהוא יכול לבדוק. אבל אני בעד זה שלא נשאיר אצלו את הספק הקטן ביותר, שאין
אנו מוכנים לקבל את הדיבור של המצרים. ויש כבר דגם לכך. כאשר נעשתה העיסקה
עם אלג'יריה בקשר למטוס ולנוסעים, הועברו האנשים מכאן לאיזו מדינה שלישית.
אני מציעה שיגידו לו כי השבויים שלנו לא ייכנסו לארץ באותו יום. נדמה לי שלזה
אפשר להסכים, שבעת חלופי השבויים בינינו ובין הסורים, יהיו השבויים שלנו
ממצרים, נאמר, בקפריסין, בכל אופן שלא נעשה את העיסקה עם הסורים, והשבויים
שלנו עוד יישבו במצרים. אין אני מוכנה לקבל דיבור של "הן צדק" של המצרים. אם
הם רוצים שהם ייכנסו באותו יום ובאותה שעה לישראל - את זה אפשר לקבל, אבל
הם צריכים לצאת ממצרים לקפריסין לפני שיש חלופי שבויים עם הסורים, לפני
שהסורים עוברים לסוריה. אחרת אני מוכנה להגיד בבטחון שלא נקבל את הבחורים
שלנו.

שר החוץ א. אבן:

הרעיון להקדים את העיסקה המצרית לפני העיסקה

הסורית - זה גאוני.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני מוכנה להתפשר על זה.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

שאלה לשר החוץ: האם המקרה בקשר לדיפלומט הרומני היה לפני הפירסום ב"הארץ"? מדוע לא פורסמה הידיעה על העלמותו? אני מניח שהרכילות בעתונות באה בעקבות העובדה שהדבר לא נתפרסם על ידינו.

ראש הממשלה ג. מאיר:

האם אנחנו היינו צריכים לפרסם זאת?

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אם זה היה עניין שהחזקנו בסוד ולא הדלפנו, הרי

העתונות הדליפה זאת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

לא עקבנו אחריו. הוא גמר את שירותו בארץ. הוא שלח לרומניה את אשתו ומה שצריך היה לשלוח, וביום בהיר אחד הוא נסע לקופנהגן. במבילנו אין הוא נעלם. הוא גמר את שירותו ואיננו פה. הוא צריך היה לנסוע

ונסע. אלא מה? שהוא טעה בדרך ולא נסע לרומניה כי אם נסע לקופנהגן - מה זה עניינו?

שר החוץ א. אבן:

השגריר הרומני ביקש שנתיר להם את הפירסום. בעבילנו אין זה מאורע שהוא נסע לקופנהגן.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אם הדבר אינו סודי שיצא את הארץ, צריך להודיע את האמת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

כאשר התחילו לחקור בדבר, בקשו שהוכר לא ייצא מאתנו. הוא לא יצא מאתנו.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

לא היה בינינו קשר נשואין לפי הדת הקתולית.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

בענין חלופי השבויים. כמובן שאני בעד זה שנמלא את ידי אורטיו לנהל את המשא ומתן. אבל איני יודע אם אנחנו צריכים להעמיד כתנאי בל יעבור שחלופי השבויים עם המצרים יקדימו את חלופי השבויים עם הסורים. זה יכול אולי לסכל את המשא ומתן. אבל בשעה שהובא אלינו הענין בישיבה קודמת, אמר שר הבטחון שיתכן שאי פעם יבוא אלינו בהצעה, אם לא תהיה ברירה, להסתפק

בחלופי שבויים עם סוריה. אני מבין שבשביל מצרים זה ענין של מלחמת פרסטיז'ה, וענין השבויים הסוריים איננו נוגע להם באופן מיוחד, זה ענין של סוריה. ברגע שבכל זאת המצרים יתחייבו על חלופי שבויים במועד אחר, כדאי אולי לקבל עלינו את הסיכון ולעשות את העסקה הזאת, ויש להניח שאם יתחייבו כלפי מועצת הבטחון ומעצמות, יקיימו זאת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

לקוות מותר לכל.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אין זה דבר כל כך רגיל שמדינה תתחייב כלפי מועצת הבטחון ואחרי כן לא תקיים את התחייבותה.

שר החוץ א. אבן:

הדבר צריך להעשות באופן סימולטני.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

צריך לחתום. אבל השאלה היא מהו התנאי האחרון.

מהו הקו האחרון.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אין כל סיבה מדוע אנחנו צריכים כבר עכשיו לוותר. איך היה אומר הרצפלד? יבוא תחילה האולטימטום הראשון, אחרי כן האולטימטום השני ואחרי כן נראה. אם יתברר שמשהו יחשוב כמו חשר ורהפטיג, יש

לנו עוד זמן רב כדי לדון על כך. למה צריך כבר עכשיו להחליט על ויתורים? נשיא מועצת הבטחון רוצה לטפל בכך, נברך אותו על כך. צריך להציע לו דרך לטיפול והוא בעצמו מחפש דרך כזאת. הוא חושב שהוא ישיג משהו. השר ורהפטיג מקווה שאם המצרים יבטיחו, הם יקיימו את הבטחתם. מה יעשה בן אדם כמוני שאינו מאמין בהבטחות המצריות וגם לא בהבטחות הסוריות? יש לנו עוד זמן לדון בהצעה כזו. למה לנו עכשיו להתווכח על כך?

(המשך הדברים רשמה ת.כ.).

אני חושבת שמה שנחנף עכשיו, הוא להשאיר את ההחלטה כפי שהציע שר החוץ, כי יש לנו "חבילה אחת" - כל השבויים אשר בסוריה ובמצרים. בסך הכל אנו משחררים מאה איש תמורת 13 שבויים שלנו הנמצאים בסוריה ובמצרים. איני יודעת אם זה יצליח. במידה ולא יצליח, נחליט אולי על משהו אחר. לעת עתה, אני מציעה שלא נשנה החלטתנו.

השר לקליטת העליה נ. פלד:

צריך להדגיש כאן את מומנט דחיפות המשא ומתן, כי אני חושש שכל יום שעובר מקטין את הלחץ על הסורים מבחינת חלופי השבויים.

שר החוץ א. אבן:

המהלך בשבוע שעבר לא היה שלילי, וזה מוכיח שהסורים גורא רוצים בשבויים הללו. המושג של חלופים הדדיים מתחיל לצמוח, בעוד שבמועצת הבטחון דובר לפני שבועיים רק על שחרור שבויים חד-צדדי.

ראש הממשלה ג. מאיר:

המעצמות שהצביעו לפני שבועיים בעד חלופי שבויים חד-צדדיים, יש להן עתה מצפון לא כל כך נקי, ואין הן מעודדות את הסורים לחזור אל מועצת הבטחון.

אם אין הצעה לשנות את החלטתנו בענין זה, הרי שהחלטתנו בעינה עומדת.

762. הצעות לסדר היום של חה"כ א. אבנרי ות. טובי

ראש הממשלה ג. מאיר:

לצערי, אני צריכה לחזור ולדון בהצבעות על הצעות לסדר-היום בכנסת. ביום ד' השבוע מגיע תורם של חברי הכנסת תופיק טובי ואורי אבנרי להגיש את ההצעות שלהם. חה"כ תופיק טובי מציע להחליט על התזרת תושבי איקרית ובירעם לכפריהם.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלוז:

האם נשיאות הכנסת הכירה בדחיפותן של ההצעות?

ראש הממשלה ג. מאיר:

לא, אלה הצעות רגילות, שהגיע תורן. אני מציעה כי נציע להוריד את ההצעות מעל סדר יומה של הכנסת. האם יש הצעה אחרת?

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלוז:

את אומרת כי בשבוע הבא את מביאה את הצעות

הממשלה בעניין זה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני מדברת על כך שההצעות האלה תועלינה על סדר היום ביום ד' הקרוב, ולא בשבוע הבא.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

מה תהיה ההנמקה לבקשה להוריד את ההצעות מעל

סדר-יומה של הכנסת?

ראש הממשלה ג. מאיר:

איני יודעת מי צריך לענות על כך, אולי שר הבטחון. מי שלא ישיב משם הממשלה, צריך יהיה לומר כי היו דיונים בנושא, ומסיבות בטחוניות הוחלט לא להשיב את התושבים לכפריהם. צריך להרחיב את הדבור בהזדמנות זו, על מה שנעשה משבילם במשך 25 השנים האחרונות. אמרו לי כי היתה תכנית בטלוויזיה, בה סיפר ראובן אלוני על מה שנעשה למענם (סגן רה"מ י. אלון: אני בקשתי ממנו לומר זאת) צריך לספר את הדברים החשובים האלה. בזמן האחרון פנה אלי שוב הבישוף ראיה, וביקש לשקול את שובם של תושבי הכפר לבתיהם, אנו שוקלים את הנושא, והחשובה עוד תבוא.

שר הבטחון מ. דיין:

אם אני צריך לענות על ההצעה לסדר היום בכנסת, אוכל לנמק את אי-החזרת התושבים לכפריהם רק מסיבות בטחוניות, וזה לא ימצה את העניין.

שר השיכון ז. שרף:

מדוע אינך יכול לקבל אינפורמציה ממנהל מקרקעי

ישראל ולהשיב לפיה?

שר הבטחון מ. דיין:

אם אני צריך לענות מעבר לשקולים בטחוניים, אני רוצה שיחקיים כאן דיון על כך.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני מציעה שנאמר כי בעבר דנו בכך מבחינות בטחוניות, ומסיבות אלה נדחתה בקשתם. עתה הופיע שוב הבישוף ראייה וחזר על בקשתו, ואמרתי לו כי נשקול את העניין מחדש וניתן לו תשובה. הוא התחייב שהתשובה תהיה סופית. הממשלה דנה בכך, אך אני חושבת שבהזדמנות זו, כאשר ידובר בנושא בכנסת, צריך לומר מה נעשה במשך 25 השנים האחרונות למענם. אין זה נכון שזרקו אותם ולא דאגו להם. איני מחוייבת לומר עתה בכנסת, כי ראייה אמר לי דבר שלא התקבל על דעתי מלכתחילה. הוא אמר שהתושבים אינם רוצים את הקרקעות אלא רק את הבתים. שאלתי אותו, האם מתקבל על דעתו כי הם ישבו בבתים ויראו כיצד אחרים מעבדים את אדמותיהם, והוא השיב כי התושבים שוב אינם פלאחים, אינם איכרים, ואין הם מעוניינים באדמותיהם. אך שמעתי ממקור אחר, כי הם רוצים לא רק את הבתים, כי אם גם את האדמות, וזה יותר מתקבל על הדעת.

ישנה עוד הצעה לסדר היום, של חה"כ אורי אבנרי: "העורך בהקדמת הבחירות לכנסת וביוזמה ממשלתית-חקיקתית להקדמת הבחירות". מישו רוצה להצביע בעד ההצעה?

שר התיירות מ. קול:

אני רוצה לשאול: קראתי שח"כ מנחם בגין גם הוא הגיש הצעה באותו נושא. האם לא ידונו בשתי ההצעות יחד?

ראש הממשלה ג. מאיר:

חח"כ בגין הציע הצעת חוק בנושא זה.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלוץ:

אני מציע שעוד לפני צאת הכנסת לפגרה, נדאג לכך ששתי ההצעות תוגשנה ונוריד את שתיהן מסדר-היום. לגבי הצעתו זו של אבנרי, מוכן שאני מציע להורידה מסדר היום.

ראש הממשלה ג. מאיר:

יש מי שמתנגד?

(אין מתנגדים)

מ ח ל י ט י ס :

הממשלה תציע להסיר מסדר-יומה של הכנסת את ההצעות לסדר-היום של חח"כ ת. טובי: "החזרת תושבי איקריט ובירעם לכפריהם", ושל חח"כ א. אבנרי: "הצורך בהקדמת הבחירות לכנסת וביוזמה ממשלתית-חקיקתית להקדמת הבחירות".

763. קונגרס האינטרנציונל הסוציאליסטי בווינהראש הממשלה ג. מאיר:

אגזול מזמנכם עוד חמישה רגעים, כדי לספר דברים אחדים, שאולי יענינו את השולחן כולו, אודות האינטרנציונל הסוציאליסטי בווינה.

קודם כל, הפעם היה הקונגרס שונה מכל הקונגרסים בתולדות חייו של האינטרנציונל. זו היתה הפעם הראשונה שבאולם ישבו 6-7 ראשי משלחות שהם ראשי ממשלה. היו שם ראשי ממשלות מאירופה, מכל מדינות סקנדינביה, מאוסטריה ומגרמניה המערבית, מישראל (בשבילנו אין זו הפעם הראשונה) וממלטה. גם ראש ממשלת מרגסקר היה שם, לא בפעם הראשונה.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

האם ממדגסקר היה גם הנשיא ציראננה?

ראש הממשלה ג. מאיר:

לא. מחוץ לראשי ממשלות צרפת ואיטליה, למעשה היו כל ראשי ממשלות אירופה. בקונגרס זה היתה רוח אחרת מזו שהיתה בקונגרסים הקודמים. הדיונים היו בנימה שונה, והיתה הרגשה של אחריות לדברים המתרחשים. המשתתפות רואות עצמן אחראיות במידה לא קטנה לשלום העולם, ובוודאי לשלומה של אירופה, כל זה ברוח ה"הוסט פוליטיק" של בראנדט הנתמכת על ידי כולם. מעניין כי גם בראנדט וגם קרייסקי דאגו להדגיש כי אין פירוש הדבר שהם רוצים בהוצאת ארצות-הברית מאירופה או שהדברים מנוגדים לאינטרסים של ארצות הברית. מעמדו של קרייסקי איתן יותר ממעמדו של בראנדט. לבראנדט יש צרות, בעוד שקרייסקי מאד-מאד פופולרי באוסטריה. דווקא בעם הזה.

חשד לקליטת העליה ג. פלד:

זהו אחד הפלאים הקיימים באוסטריה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

לא תהיה זו הוצאת דיבה, אם אומר שבאוסטריה קיימת עדיין אנטישמיות.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלוז:

שמי כמו קרייסקי עוד אפשר לסבול, גם באוסטריה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

לקרייסקי אין בעיות עם "שטאל חרש" וצעירים.

שר החקלאות ושר הפיתוח ח. גבתי:

האם ישנם צעירים בממשלתו?

ראש הממשלה ג. מאיר:

יש לו שד אוצר בן 34.

במה שנוגע לישראל, מה שרצינו היה לאשר מחדש את ההחלטה שנתקבלה בהלסינקי. אם איני טועה, הוצאנו מההחלטה שנתקבלה את הזכרת שמו של יארינג, בכל אופן, זוהי החלטה שאפשר לחיות איתה, לו רק היתה מתבצעת.

פיטרמן עשה שני דברים חשובים למעננו. כאשר פתח את הקונגרס, כנשיא הקונגרס שנבחר מחדש, הוא העלה את ענין יהודי ברית-המועצות. כזכור לכם, האינטרנציונל הקים לפני שנתיים ועדה מיוחדת לענין זה, שהיתה קיימת כבר בעת הקונגרס בהלסינקי. אך בהלסינקי אסור היה להזכיר זאת. ביקשתי ממנו לומר כי הועדה תמשיך לפעול, למרות שקיימת עליה מברית-המועצות. הוא עשה זאת, ובצדק אמר כי האינטרנציונל יכול לרשום לזכותו שהיתה לו יד בשפור המצב, אך דרוש לעשות יותר. בנעילת הקונגרס, ביום האחרון שלו, נחקבלה ברכה באמצעות מברק, בצורף בקשה לעזור ליהודים לצאת מברית-המועצות, ועל החתום היו ארבעים יהודים מברית-המועצות. מסרנו את המברק לפיטר מאן, ולא ידעתי מה יעשה בו.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלוץ:

האם המברק הגיע לפי כתובתו?

ראש הממשלה ג. מאיר:

לא, הוא הגיע לאינטרנציונל. פיטר מאן באמת עשה גדולות. הוא הראה לי כי הכניס לנאום הסיכום שלו פסקה בענין יהדות ברית-המועצות, עוד לפני קבלת השר, וכן העלה את ענין יהודי סוריה. מענין כי האינטרנציונל קיבל גם ברכה מיווני היושב בכלא מטעמים פוליטיים. בכל אופן, חלק מנאומי הקדיש פיטר מאן לשדר שהתקבל מ-40 היהודים מברית-המועצות. באמת, צדיק גמור.

אני פתחתי את הדיון בסעיף המזרח התיכון. כזכור לכם, בשטוקהולם ובהלסינקי היה לנו ויכוח עם השבדים והפינים בנושא זה. פה - שום ויכוח.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

האם גם הצרפתים הצביעו בעד הצעת ההחלטה בנושא

המזרח-התיכון?

ראש הממשלה ג. מאיר:

לא היה אף מתנגד להצעה.

שר העבודה י. אלמוגי:

האם מיטראן היה שם?

ראש הממשלה ג. מאיר:

נדמה לי שהיה נוכח בעת ההצבעה.

אם חסרו לנו צרות, ישנה צרה חדשה בדמותו של מינטוף ממלטה. סוף סוף הגיע גואל המוכרח להביא את הגאולה למזרח-התיכון, ורק הוא יכול לעשות זאת. הוא מציג את קדאפי כאיש רוח.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

חולה רוח.

שר החוץ א. אבן:

יש לו רוח של שנאה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

קדאפי, לדעתו, הוא רוח השלום. היתה לי שיחה עם מינטוף. לא רציתי לנהל את השיחה ברוח של רוגז. הוא אמר לי כי אין הוא רוצה לתווך בינינו לבין הערבים, אך הציע כי יביא לנו "MESSAGES" מהם ולהם מאתנו.

כאן למדתי שצור חשוב מאד. איני יודעת אם עוד אוכל לשנות את דרכי, אך אני מוכנה להשאיר זאת כירושה לראש הממשלה הבא. למדתי כיצד ראשי-ממשלות חכמים מנהלים את הענינים, גם בראנדט וגם קרייסקי. שניהם נדהמו כאשר שמעו ממני כי בממשלת ישראל מצביעים. מה זאת אומרת שבממשלה מצביעים? בראנדט אמר שבממשלתו יש דיונים, ואחר כך הוא אומר את דעת הממשלה, ומי שאינו מסכים לדעת ראש-הממשלה, הולך הביתה. קרייסקי קצת יותר ליבראלי. הוא אומר כי שר שאינו מסכים לדעתו, יכול לאחר ישיבת הממשלה לגשת לפרוטוקול ולהכניס הערה, כי לו היו מצביעים בסעיף זה או אחר, היתה לו הסתייגות. אין זה משנה שאין תמיכה להצעתו של קרייסקי להעלות את נושא המזרח התיכון בוועידה לבטחון אירופה, אין הוא מעלה כלל את השאלה להצבעה. אני יודעת כי במשרד החוץ האוסטרי, כולם מתנגדים להעלאת הנושא. הוא ניסה במשך שעה וחצי לשכנע אותי שטוב להעלות את הנושא, ואני ניסיתי לשכנעו כי בהרכב של הוועידה לבטחון אירופה, כלומר בנוכחות מדינות מזרח אירופה וצרפת ממערב אירופה, שום דבר לא יצא מהעלאת הנושא. בכל אופן, הוא אמר כי הוא מוכרח לומר באינטרנציונל, כי חשוב מאד שנושא כזה יעמוד על סדר יומה של הוועידה לבטחון אירופה, ברור כי לא לשם קבלת החלטות והכרעות. הוא מתהלך עם הצ'אמאדאנצ'יק הזה בראשו.

בימי הוועידה היתה אסיפת עם של הסניף הסוציאליסטי בווינה, בהשתתפות 3000 איש. היו כ-7 נואמים מארצות שונות. היתה זו אסיפה נהדרת, הרבה שנים לא השתתפתי באסיפה בה היה מגע כח חי בין הנואמים לבין המאזינים. האסיפה היתה אקטיבית כל הזמן.

שר השיכון ז. שרף:

נכחו בה גם אנשים צעירים?

ראש הממשלה ג. מאיר:

גם אנשים צעירים. היו הרבה מחיאות כפיים, והאסיפה נמשכה שלוש שעות במקום שעה וחצי כמתוכנן. היו גם תרגומים של שלושה נאומים, של הרולד וילסון, של מיטראן ושלי. לו הייתי צריכה לשפוט על האהדה לישראל לפי האופן בו נתקבלתי באסיפה וברחובות, כאשר הייתי נוסעת במכונית, הייתי אומרת כי האהדה לישראל גדולה. את האסיפה הזו סיכם קרייסקי, באומרו מלים אחדות על אישיותו של כל אחד מהנאומים. כפי שאמרתי, דיברו שם וילסון, מיטראן ואנוכי, וכן פאלמה ואשה אחת מגרמניה שדיברה במקום בראנדט שבאותו זמן כבר לא היה באוסטריה. דיברו גם פיטרמן ופרופס אשר ניהל את האסיפה. אנשינו בוינה אומרים כי זו היתה הפעם הראשונה ששמעו מקרייסקי מלים אחדות חמות באמת אודות ישראל, ולא סתם דברי נמוס. אולי התחרט על כך אחר כך.

חשיבותו של האינטרנציונל, חוץ מאשר האפשרות לדבר עם אישים כקרייסקי, היתה עבורי בכך שהוא נתן לי את ההזדמנות להפגש עם העולים מרוסיה בטירת שנאו. זה היה הדבר המרגש ביותר, שאפילו בגללו בלבד כדאי היה לנסוע. בעת שבקרתי שם, שהו במקום 190 יהודים, חלקם הגיעו לשם יום קודם לכן, ולא נמצא להם מטוס ארצה, וחלקם הגיעו עוד באותו בוקר. איני מקבלת על עצמי לתאר את הפגישה הזו. רק אומר כי היו שם הרבה צעירים, ואולי רק 30-40 מבוגרים, רובם מגרוזיה. רוב העולים הם צעירים וילדים (חשר מ. הלל: ראינו אותם אמש בטלוויזיה), וההתרגשות...

אני רוצה להזכיר את עבודת אנשי הסוכנות, וביחוד את עבודתן של שתי נשים - האחיות ריבה והילה אושרוב מגבעת ברנר. שתיהן יודעות רוסית, אך הן כבר "נגמרות". כמה זמן אפשר להמשיך בעבודה קשה זו. גם הפרסונל האוסטרי ראוי לציון, ובמיוחד הרופא ואשתו. ישנם עוד צדיקים בעולם. הודיתי לקרייסקי ולנשיא אוסטריה יונאס, וכן לאחרים, על שהם מאפשרים זאת ועושים כל מה שביכולתם כדי לעזור לנו.

764. רשות השידור - סיכום דיון

שר המטרה ש. הלל:

ברשותך, ראש הממשלה, כאשר יכנסו אנשי רשות השדור, ארצה להעיר הערה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני רוצה לומר לך כי רימונד ארון העלה את ענין האינטרנציונל האסיאני, ודיבר יפה מאד גם על הסיוע למדינות מתפתחות וגם על הסוציאליזם האסיאני.

שר המטרה ש. הלל:

אם כך, תרמתי משהו לסוציאליזם העולמי.

אני רוצה להעיר, כאשר יכנסו אנשי רשות השדור, בענין קפליוק ולה-מונד. שמעתי משהו ממישהו שחזר מצרפת, וארצה להתייחס לכך באזני אנשי רשות השידור.

ראש הממשלה ג. מאיר:

קפליוק עושה שם שעות, וכאשר אנו זועקים גוואלט באזני אנשי לה-מונד, הם אומרים לנו: מה אתם רוצים מאתנו, הרי הוא פרשן בשדורי ישראל.

שר החוץ א. אבן:

הוא מחבל ביחסינו עם אירופה וצרפת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

עד כדי כך שדולו חדל לכתוב על המזרח התיכון. הוא אינו יכול להתחרות בקפליוק.

שר המשטרה ש. הלל:

אני מבין שדולו טוען כי לו הדפיס את כל הדברים שקפליוק שולח אליו מהארץ, יכלו להיות סקנדלים גדולים מאד. לצערו, ישנם אנשים הממונים עליו, שאינם נותנים לו להכניס הכל.

שר החוץ א. אבן:

הוא מתאר אותנו כמפלצת של דיכוי פשיסטי.

ראש הממשלה ג. מאיר:

הוא פרשן בטלויזיה, כתב "על-המשמר", וכתב "לה-מונד", ובכל מקום הוא קפליק אחר.

השר לקליטת העליה נ. פלד:

הדברים שהוא כותב ב"על-המשמר", אפשר להסכים להם או לא להסכים להם, אך הם רחוקים ממה שהוא מפרסם שם.

שר המשטרה ש. הלל:

הוא קונה לעצמו הכשר בכך שהוא כותב ב"על המשמר" ומשמש כפרשן בטלויזיה. לך הגד להם שכאן הוא כותב ואומר דברים אחרים. בויכוח עם אנשי "לה-מונד", אנחנו לא יכולים לטעון מדוע הם מעסיקים אדם שדעות השדור ו"על-המשמר" מעסיקים אותו.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

כיוון שנעשה העיר בישיבה הקודמת בה דנו בנושא רשות השדור, בענין הכתבה בטלויזיה על מפלגת העבודה, אמרתי שכפי שידוע לי הכתבה שודרה בתאום עם דובר המפלגה, ואכן, כעבור כמה ימים קבלתי הערכה מהדובר על התכנית הזו.

שר הבטחון מ. דיין:

דעתי על הדובר כדעתי על הטלויזיה. כאשר דובר המפלגה מקבל את דברי שולה אלוני שאומרת "הגברת במועצתה", לא אתפלא אם הדובר הזה רוצה לעשות סבוטאז' בתוך המפלגה.

(נכנסים אנשי רשות השדור)

ראש הממשלה ג. מאיר:

לשר הלל יש הערה אליכם.

שר המטרה ש. הלל:

לאחר הדיון שהתקיים כאן לפני מספר שבועות, נודמן לי לעצמך הערכה על דבריו של פרשן הטלוויזיה הכותב ב"לה-מונד". זה זמן שדולו חדל לכתוב ב"לה-מונד", ובמקום זאת הוא מביא את מאמריו של קפליוק. הוא מסביר לאנשינו בפריז, כי אין הוא מרשה לעצמו ואינו מצליח לפרסם את כל מה שקפליוק שולח לפריז, כי מעליו נמצאים כנראה אנשים יותר אחראים. כאשר אנשינו שואלים ב"לה-מונד", כיצד הם מרשים לעצמם לפרסם את הדברים השפלים, המזיקים והמטמיעים של האיש הזה ב"לה-מונד", הם טוענים שאיננו יכולים לדרוש מהם לא להעסיק אדם העובד ברשות השדור של ישראל.

השר י. גלילי:

שבראש עומד מי שהיה שגריר ישראל בצרפת.

שר המטרה ש. הלל:

עם כל הרצון וההערכה לחופש הדבור והבחירה, ולכל החופשים שישנם, העניין הזה גובל בשערוריה רצינית, ובקשתי מראש-הממשלה לפני שאנו מסכמים את הדיון, לוטר לכם במלוא הרצינות והאחריות, כי על אף שאנו חיים במדינה דמוקרטית, שיש בה חופש ביטוי, איננו מוכרחים לגדל בתוכנו צפע שיכיש במדינה נכישת מוות. אני יודע כי הנושא אינו חדש, אך אני בהחלט מזועזע מאינפורמציה חדשה ששמעתי בעניין זה, מפיו של איש השגרירות שלנו בפריז. אני חושב שתהיה זו

בהחלט שערוריה, אם נמצא עצמנו חסרי אונים.

מר ו. איתן :

נכון שהנושא אינו חדש, אך לא הבינתי מהי האינפורמציה החדשה שיש לשר הלל.

ראש הממשלה ג. מאיר :

בקשתי שיכינו חיק עם כל כתבי קפליוק ב"לה-מונד", וישלחו אותו אליך.

שר החוץ א. אבן :

אני קורא את מאמריו ב"לה-מונד", ואיני מבין כיצד הוא מסכים בכלל לחיות בישראל.

ראש הממשלה ג. מאיר :

מה רע במדינה הזו? הוא כתב ב"על-המשמר", פרשן בשדורי ישראל וגם כתב ב"לה-מונד". אפשר לחיות במדינה הזו.

שר האוצר פ. ספיר :

במקרה שמעתי ברדיו כתבה על ארמת בירעם הנמצאת עתה בידי קבוץ ברעם. כתחילה חשבתי כי זהו פליטון. אני רוצה להגיד כי אין לי הגדרה אחת לכתבה זו, מלבד שאלה דברי בלע. אני עוד לא שמעתי דבר כזה במשך כל זמן היותי בארץ, מפי שופר אחראי. לרדיו יש חופש ביטוי, כפי שיש לכל אחד, ואין

לי טענות נגד החופש לומר דברי בקורת על מה שיש במשרד זה או אחר, אך שמעתי מפי עוד 2-3 שדים, כי יש להם אותה הערכה על כתבה זו.

שר המטרה ש. הלל:

זו הכתבה של ברוך נאדל.

שר האוצר פ. ספיר:

הוא חשב כנראה שזהו נושא מס-הכנסה, שהוא מספר

עליו שקרים.

מר ו. איתן:

הצגתי את עניני הרשות בישיבה הקודמת של הממשלה בנושא זה, שהתקיימה לפני שלושה-ארבעה שבועות, וסיכמנו בינינו כי התגובות והתשובות לדברי השדים שנשמעו כאן, יימסרו על ידי המנכ"ל שמואל אלמוג, אשר רשם כל הערה והערה והכין את התשובות. לכן אבקש את ראש הממשלה למסור לו את רשות הדבור.

אך אקדים ואומר מלים אחדות לענין קפליוק, אותו

העלה שר המטרה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

גם אני הזכרתי אותו "לטובה" בישיבה הקודמת.

מר ו. איתן :

במקרה, או שלא במקרה, דברתי לפני ימים אחדים עם הכתב הקבוע של "לה-מונד" בישראל, מר אנדרה סממה, והוא מסר לי כי הוא ער לנושא זה, ואני חושב שכל אחד מאתנו ער לכך. הקושי הגדול הוא בכך שהאיש הזה, קפליוק, כותב ב"לה-מונד" בנימה שונה לחלוטין מזו שיש לו בהתבטאויותיו ברדיו ובטלוויזיה.

ברור כי אין זה אדם ישר. הוא מכוון את דבריו לפי השומעים והקוראים. לו שפטנו אותו אך ורק לפי עבודתו ברשות השדור, דומני כי לא היה כמעט יסוד לבוא אליו בטענות, ומה שאנו מתקשים לעשות הוא להענישו ברשות השדור על דבר שהוא עושה במקום אחר.

שר המשטרה ש. הלל :

כוונתנו היא למנוע ממנו לנצל את הבמה הזו על מנת להבטיח לו את ה-CREDIBILITY בחוגים אחרים.

שר העבודה י. אלמוגי :

דומני כי האתיקה המקובלת היא שמה שמותר לאדם לעשות מעל במת המדינה, אינו רשאי לעשות מחוץ לבמת המדינה.

שר המשטרה ש. הלל :

הוא עושה בדיוק ההיפך.

מר ו. איתן:

נצטרך לבדוק זאת לאור הדברים שהושמעו כאן. הנושא אינו חדש. רציתי להבין מה החדוש עליו דיבר השר הלל. נצטרך לבדוק ולהחליט איך לפעול בענין זה. סיכמתי עם מר סממה, כי אחפש הזדמנות לדבר לא עם רולו אלא עם פונטאן, ולהסביר לו את הענין, אך הדבר אינו יכול להעשות בכתב, כי מכתב ממני ינוצל לרעה. בהזדמנות של פגישה או שיחה, דומני שאוכל להציג את הענין כפי שצריך.

שר הבטחון מ. דיין:

הבעיה שלנו אינה מדוע הוא כותב ב"לה-מונד", כי לכל אחד מותר לכתוב ב"לה-מונד". הבעיה היא מדוע הוא מקבל משכורת גם משדורי ישראל. מדוע איש שכותב כך ב"לה-מונד", צריך לקבל גם פה משכורת.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

בפרט כאשר אומרים שאינו ישר בכתובה.

שר השיכון ז. שרף:

דובר כאן על עונש שיש להטיל עליו. אין כאן שום עונש. אין לאדם שום זכות להיות סופר רשות השדור, ורשות השדור היא הבוחרת את סופריה. אם ישנו אדם ששכוע אחר שבוע, חודש אחר חודש מפגין חוסר הגינות, אין כאן שום עונש. יחפש לו פרנסה אחרת. יחיה מ"על-המשמר" ומ"לה-מונד".

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני רוצה לומר, מדוע חשד הלל העלה את הנושא. נמצא עתה בארץ בחופשת מולדת איש שגדירות ישראל בצרפת, והוא אומר כי כאשר הוא שואל את "לה-מונד" כיצד הם מפרסמים את דבריו של קפליוק, הם אומרים: הרי הוא כתב של רשות השדור הישראלית. רשות השדור היא גוף ממלכתי, ויש לה CREDIBILITY. לך תאמר להם, כי קפליוק הוא THREE IN ONE. ב"על-המשמר" הוא אחד, ברשות השדור הוא שני וב"לה-מונד" הוא שלישי. הוא מסגל לו עמדות על פי בעל הבית. את ה-CREDIBILITY הזה אנו לא צריכים להגיש לו על מגש של כסף ממש.

שר החוץ א. אבן:

אנו מקיימים משרד הסברה בפריז, רק כדי להלחם ברעותיו של קפליוק. זהו בזבוז כסף.

ראש הממשלה ג. מאיר:

יכתוב מה שיכתוב, אך ילך ל"לה-מונד" בכוחותיו-הוא ולא בזכות היותו פרשן בשדורי ישראל. צריך להיות לכך איזה שהוא STANDING.

מר ש. אלמוג:

לגבי קפליוק, הייתי רוצה לומר שני דברים מהותיים: א. הוא אינו עובד רשות השדור; ב. הוא איננו פרשן של רשות השדור. היות ואין לנו "רשימה שחורה" ברשות השדור, כל עורך רשמי להזמין אותו. אם הממשלה תרצה לומר שאין הוא איש מתאים לעבוד ברשות השדור, נצטרך לתת הוראה פוזיטיבית לעורכים, שלא לתת לו אפשרות להופיע, ואת זאת צריך לשקול.

שר המטטרה ש. הלל:

אני מציע לרשות העדור לשקול זאת.

שר הבטחון מ. דיין:

האם קיימת בכלל איזה שהיא רשימה שחורה?

מר ש. אלמוג:

אין רשימה שחורה.

שר הבטחון מ. דיין:

אתה מציע שהממשלה תכין רשימה שחורה? פרט לרשימה שחורה, אין שום קריטריונים לקבוע מי אלה שיכולים להופיע בפני הצבור? הדבר צריך להקבע ברשימה שחורה של ממשלת ישראל?

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני מציעה לך לערוך חכנית טלוויזיה, בה יוקראו שניים-שלושה מאמרים של הפרשן הזה, שאינו ברשימה שחורה אך מכניס את מדינת ישראל לרשימה שחורה. תקריאו זאת לצבור וישפוט הוא אם הוא מוכן לשמוע את קפליוק ברדיו או בטלוויזיה. מה פירוש הדבר, שהממשלה תגיד לך אם לתת לו להופיע או לא?

מר ש. אלמוג:

אני חושב שלא הובנתי היטב. הכוונה שלי היתה להעמיד את הממשלה בפני העובדה שרשות השדור אין לה רשימה שחורה עד היום.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

אך יש לה רשימה לבנה.

מר ש. אלמוג:

אין לה גם רשימה לבנה. רשות השדור רשאית להחליט לפסול איש מסוים, אך זו תהיה הפעם הראשונה שבהיה פסילה כזו.

ראש הממשלה ג. מאיר:

מה זו פסילה? האם כל איש בישראל מועמד להיות פרשן, ואם אין לוקחים אותו, הוא פסול? איזה מין דבור הוא זה - רשימה שחורה? פסילה? מה פרוש הדבר שיו"ר רשות השדור אומר שזה אינו איש הגון? אין קליינע קייט.

שר המטרה ש. הלל:

תערכו רשימה של אנשים שאינם הגונים, ואל תזמינו

אותם.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

הממשלה אינה מתערבת בקביעת האנשים שיוזמנו לרשות השדור, אך מזמן לזמן נערך דיון בין הממשלה לבין רשות השדור, ורשות השדור רשאית להתייחס להערות או לא להתייחס אליהן. אני מציע לה להתייחס בכבוד ראש להערות שהושמעו כאן.

מר ש. אלמוג:

אני מודה מאד לסגן ראש הממשלה על הערתו. אני רוצה שהממשלה תבין את הטכניקה של הענין. אם רשות השדור תדון בכך, היא תצטרך להתייחס לפסילתו של אדם, דבר שעד כה לא עשה. אני מקווה כי הממשלה ערה לכך, ואם אינה ערה לכך, אני אומר זאת.

להערותו של שר האוצר; אני לא שמעתי את התכנית שהתייחס אליה, בנוגע לאדמות הכפר בירעם. לפי הוראה שנתתי, היה פקוח מיוחד על השדורים בנושא בירעם ואיקרית. אני עצמי ראיתי את התכנית שהוצגה בטלוויזיה בנושא זה, עוד לפני שהוצגה, כדי להבטיח שהדברים יוצגו בצורה מאוזנת ככל האפשר. מה שאומר שר האוצר, היה כנראה במסגרת תכנית שאינה פוליטית.

שר החקלאות ושר הפיתוח ח. גבתי:

זו היתה רשימה של ברוך נאדל.

מר ש. אלמוג:

אני דווקא מכיר את ברוך נאדל כאיש מאד לאומני.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

הוא אומר בכתבה זו, כי ממשלת ישראל מתייחסת
בציניות לחביעת התושבים, ונותן לכך רקורד המוכיח את ההיפך הגמור.

שר המשטרה ש. הלל:

אם זו אינה תכנית פוליטית, איני יודע מהי תכנית
פוליטית. אפשר בכל תכנית לתת נושא פוליטי.

מר ש. אלמוג:

התכנית שהשר ספיר מתכוון אליה, שודרה אם איני
טועה במסגרת התכנית "עד חצות" עם מאיר הרניק. אבדוק את הדבר.

השר י. גלילי:

אבקש מרשות השדור להבין, מדוע פוסלים את חברי
יוסקה רבינוביץ מפרשנות בשדורי ישראל. יש לי חבר בעל השכלה, בר-אוריין ואדם
בעל שיעור קומה, שאינו מוזמן לתת פרשנות בשדורי ישראל. אני רוצה לדעת, מדוע
הוא נפסל.

מר ש. אלמוג:

אני רוצה להצהיר באזני חשד גלילי שיוסקה

רבינוביץ אינו פסול.

חשד י. גלילי:

אני חושב שזה יקרה גם אם קפליוק לא יופיע. הוא

לא יהיה פסול.

מר ש. אלמוג:

בישיבה הקודמת אליה הוזמנה הרשות, היו הרבה מאד הערות שהיו אקטואליות אז, וחלקן גם עתה. באותה ישיבה דיבר חשד בורג על "הקשר בין רשות השדור לבין הממשלה", או יותר נכון - בין הממשלה לבין רשות השדור. הנושא הזה הטריד אותנו ברשות השדור זמן רב, וגם עלה בדיונים בהזדמנויות קודמות, כאשר היתה לנו הזכות להופיע כאן. אני רוצה לחזור ולומר כי הקשר הזה פגום, לא רק משום שרשות השדור ראויה לבקורת, - ויתכן שהיא באמת ראויה לבקורת - אלא גם משום שלעיתים קרובות אנו מוצאים עצמנו בלא כתובת קונקרטית בממשלה, שקודם כל תיתן לנו אינפורמציה על דברים חשובים שמתרחשים. אם הנושא הוא נושא פוליטי ממדרגה ראשונה, יש מדי פעם ששד המופקד על הנושא מתעניין, או פונה אלינו ומספר לנו, אך בענינים אחרים אין כתובת בממשלה, וצריך שתהיה כתובת כזו, כי הרבה דברים נמצאים כתהליך התהוות מבלי שנדע עליהם, וגם אם נרצה לפקח על השדורים ולאזן אותם, לא נוכל לעשות זאת, כי אין מי שידווח לנו על כך בזמן מוקדם ככל האפשר, כדי שנוכל לפעול. בתשובה לשאלתו של חשד בורג אני רוצה לומר, כי כתובת כזו מוכרזה להיות, אחרת לא נוכל לענות על דברים שמאד היינו רוצים לענות עליהם.

כמדומני, אשר בורג העיר בהמשך דבריו נגד שדורי המוסיקה הקלאסית בבוקר. לא הצלחתי להבין את התנגדותו לדבר שראינו בו הישג.

שר הפנים י. בורג:

ההתנגדות היתה כספית.

מר ש. אלמוג:

בשביל הצבור המעוניין דווקא בערכים תרבותיים, נתנו אלטרנטיבה לשדורים ברשת ב', במחיר שהוא לגמרי שולי. בספר החקציב תוכלו לראות כי ההוצאה היא באמת קטנה. ברשת ב' אנו עומדים על פרסומת המכניסה כסף, וכאן אנו נותנים שירות טוב לקהל, במחיר מועט. אני חושב שצריך לברך על כך.

אשר לנבול-פה: היתה אפיזודה אחת שכנראה אליה התייחס אשר בורג, ואני חושב שצדק בכך. השתדלנו לתקן את הדבר, אך מכאן ועד להכללה - המרחק רב. איני יכול לערוב שאין נבול-פה באף תכנית, אך יש לי הרושם שהערה התייחסה לדבר ספציפי אשר תוקן.

נשאלנו על ידי אשר בורג ביחס להנחיות לראיונות עם שגרירים. הנושא הזה שימש רקע לדיונים עם משרד החוץ. ההנחיות שיש לרשות השדור הן, שיש לפנות לשגריר במישרין על ידי הכתב שלנו באותה ארץ, ולא לפנות מכאן אל השגריר באותה ארץ, אלא אם אין לנו כתב במקום, או שהכתב משום מה אינו בנמצא, בשעה שעומד עניין חשוב על הפרק, ואז צריך לומר לשגריר שאנו מתקשרים מירושלים, כדי להקליט את דבריו, על מנת שלא נשתמש באינפורמציה שלא בידיעתו.

שר החוץ א. אבן :

אולי תסביר את ההנמקה שלא לפנות אל השגריר דרך

משרד החוץ?

מר ש. אלמוג :

אין שום הנמקה לסירוב לפנות דרך משרד החוץ.

שר החוץ א. אבן :

אני מדבר על טלפונים מפה.

מר ש. אלמוג :

טלפונים מפה זה היוצא מן הכלל. מקובל ביחסים בין הרדיו והטלוויזיה ובין הנציגויות בכל מקום, כי הכתבים פונים אל השגרירים באמצעות קצין העתונות בשגרירות או בדרך מקובלת אחרת, ואני חושב שזה אינו נחשב לבלתי מקובל גם במשרד החוץ. אני עצמי הייתי כבר בחו"ל, ואני זוכר שכך היה גם בזמני. השתדלתי להסביר כי הנוהג בדרך כלל הוא, שכתבנו במקום הוא איש הקשר עם הנציגות הישראלית. מובן מאליו שיש בירות רבות שאין לנו בהן כתבים, ואם קורה אסון בדנמרק לאזרח ישראלי, ומצלצלים לדנמרק כדי לדעת פרטים, אין בכך כל רע. אך בבירות הגדולות השירות נעשה על ידי הכתבים והדבר הזה אינו פוגע בסדר הטוב של משרד החוץ, שגם הוא מחזיק במקום צוות לטיפול בעתונות, ברדיו ובטלוויזיה.

השר קול העיר בדבריו על הצורך לעסוק יותר בנושאי קליטת עליה. גם אנו עמדנו על כך, לא באופן שגרתי, במסגרת שדורים אחרים. הקצינו דיונים מיוחדים לנושאי העליה והקליטה, והתייחסנו לכך אף במסגרת החדשות. אלא שבמסגרת התכניות לנושא חצי יובל המדינה ו-75 שנות התנועה הציונית, יש לכך אספקט נרחב. לצערנו לא פתרנו את הבעיות הקשורות במימון התכניות האלה, והדבר עלה בועדת השרים לחגיגות הכ"ה. אני מקווה כי ימצא המימון לכך. מאחר ומדובר כאן בעקבות דיון תקציבי, הדבר רלוונטי. במסגרת התקציבית שלנו, לא היינו מסוגלים לממן את כל התכניות שלנו, ולתת את הביטוי הנכון לחגיגות חצי יובל המדינה ו-75 שנות התנועה הציונית. אני חושב שזהו מפעל חשוב, שצריך למצוא לו את המימון המתאים. בטלוויזיה זה יעלה מליוני לירות, שלא נמצא בכוחות עצמנו.

השר קול דיבר על כך שניתן יותר מדי מקום לאורי

אבנרי.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלוץ:

קבלתי ממנו מכתב בו הוא מוחה על כך שלא מראים

אותו מספיק.

ראש הממשלה ג. מאיר:

הוא באמת פוטוגני.

שר התיירות מ. קול:

לא דיברתי אישית על אורי אבנרי. הוא אחד מאלה

שמרבים להראות.

מר ש. אלמוג :

השם אבנרי הופיע הרבה פעמים בדיונים שונים בכנסת ובממשלה, כביטוי לכך שאנו מעדיפים קבוצות שוליות על הזרמים העיקריים בחיים הציבוריים והפוליטיים בארץ. אני רוצה לומר, כי לא זו בלבד שאורי אבנרי מתלונן על שלא נותנים לו להתבטא מספיק, אלא דפקטו הוא מופיע הרבה פחות מאשר לפני שנה-שנתיים.

העיר חשד קול, מדוע בליל שבת מראים את תכנית המזח "הוואי 0-5". בקשר לכך אני רוצה לומר, כי זו היתה תכנית מלואים, בין הזמן בו שדרנו תכנית עברית בשם "לא הכל עובר" (חשד ח. גבתי; זה עבר) לבין התכנית העברית שבינתיים התחלנו לשדר. איני יודע כמה מחברי הממשלה ראו אותה.

שר התיירות מ. קול :

היא יותר טובה.

שר הבטחון מ. דיין :

פחות גרועה.

מר ש. אלמוג :

לחובבי "הוואי" אני יכול לספר כי התכנית הועברה

ליום ה'.

אני רוצה להתייחס להערותו של השר פרס ביחס לטיפול שנאה עצמית בצבור, או הצורך לחפש דרכים קונסטרוקטיביות כדי לבנות באמצעות כלי התקשורת חסון נגד תופעה זו ואחרות שדובר עליהן. אני חושב שזוהי הערה חשובה מאד, אשר העסיקה גם את רשות השדור. לא מכבר נערך יום עיון של הועד המנהל והצוות הבכיר, שדובר בו גם בכך. אני חושב שאם נעשה מאמץ בשנה הבאה, במסגרת השדורים על 25 שנות המדינה ו-75 שנות התנועה הציונית, יהיה שם מקום נרחב להשתמש בהצעות שהועלו בקשר לשפור מערכת היחסים בין אדם לחברו, גם זה דבר חשוב מאד, אך אין זה נושא שניתן לפתור ביוכלות. זהו ענין ארוך ומתמיד, ואני חושב שניתן להציע הזר.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

שמעתי בנושא זה תכנית על המתרחש על שפת הים.

ממש מייאש.

מר ש. אלמוג:

הערה נוספת של השר פרס התייחסה לליל הכוננות בלוד והכיסוי שהיה לו ברדיו. זוהי הערה נכונה והערנו אותה במסגרת מוסדות רשות השדור. כתוצאה מהערה זו היתה לנו הזדמנות נוספת באותו נושא, כאשר היה ליל כוננות נוסף בלוד, ואז למדנו את הלקח מהפעם הקודמת ולא ניתן לכך כיסוי מוגזם.

במאמר מוסגר אומר: לו היתה לנו כתובת בממשלה, גם ההגזמה בסקור הכוננות בלוד לא היתה קורה. זוהי תוצאה של העובדה שכתבים שמעו אודות הכוננות, הגיעו למקום ודיווחו, הצנזורה אישדה ואיש לא אמר לנו לא לפרסם. לו ידענו בעוד מועד, או לו הצנזורה היתה מוסמכת לפסול, הדברים לא היו משודרים.

העיר אשר פרס על הצורך להגדיל את מספר שעות השדור בשפה הערבית. אני רוצה להזכיר כי הגדלנו את מספר שעות השדור בערבית בטלוויזיה בחצי שעה ליום, שהיא הרבה בחשוואה למכלול השדורים בטלוויזיה. אנו צריכים להזכיר שהמסגרת הכללית שלנו מצומצמת ומוגבלת, ואם נגדיל את מספר שעות השדור בערבית, יהיה זה על חשבון השדורים בעברית. אשר לשדורים בערבית, אני רוצה להזכיר כי לאחר מלחמת ששת הימים, לפני פניה שהיתה אל רשות השדור מטעם שלטונות הבטחון, הוכפלו מספר שעות השדור. בתחילה בא המימון לכך מהממשל הצבאי, ואחר כך הועבר חלקו של הממשל הצבאי במימון אל התקציב הרגיל של רשות השדור מאוצר המדינה. נדמה לי כי אנו בכוחות עצמנו איננו יכולים להגדיל יותר ממה שהגדלנו את השדורים בערבית. חלקו של משלם האגרה הערבי הוא קטן מאד בהכנסות רשות השדור, וכל תוספת שדור בשפה הערבית מחייבת תוספת תקציב.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

לכמה מחוזיקי מקלטים ערביים אנו נותנים שירות?

שר הבטחון מ. דיין:

מה שברור הוא, שאין שום קשר בין מספר המקלטים הנמצאים בידי ערבים לבין מספר משלמי האגרות מביניהם.

מר ש. אלמוג:

נציגי משרד הבטחון לא רצו לעזור לנו בענין זה בועדה שדנה בכך. הייתי נוכח בועדת המנכ"לים לעניני בטחון, ובה היו כל המנכ"לים בעד גביית אגרות טלוויזיה ורדיו מהערבים. רק נציג משרד הבטחון התנגד לכך. גם ועדת הפנים המליצה לגבות מהם את דמי האגרה.

השד ספיר אמר בפעם הקודמת כי יש לו פחות קובלנות כלפי הרדיו מאשר כלפי הטלוויזיה. הפעם, בהערתו לגבי הכתבה על אדמות בירעם, כנראה איזן את הבקורת. זה כנראה משום שהוא מאזין יותר לרדיו מאשר לטלוויזיה.

בצדק העיר השד ספיר על כך שסיימנו בצורה גרועה את שנת הכספים, מבחינת גביית האגרות, גם ברדיו וגם בטלוויזיה. לא מכבר היתה פגישה באוצר יחד עם נציגינו בקשר לנושא זה. היוזמה לפגישה לא נבעה מחריגה בסעיף ההוצאות, אלא מכך שלא ממשנו את תחזית ההכנסות בגביית אגרות הרדיו והטלוויזיה. באותו דיון סוכם להקים ועדה, כדי לבדוק כיצד ניתן להביא להעמקת הגביה, למרות הקושי בהעדר סנקציות על אלה שאינם משלמים את האגרה. אני מקווה כי עד התאריך שנקבע במשותף בין נציגי האוצר והרשות, נצליח להשיג גם את הסנקציות הדרושות לנו כדי לגבות את האגרה באותם מקומות שאיננו מצליחים בהם די הצורך.

באותה הזדמנות דיבר שד האוצר גם על העסקת עובדים ברשות. בדו"ח של הוועד המנהל היוצא, אשר הוגש לחברי הממשלה והיה מונח על שולחנה בעת הדיון הקודם, היתה התייחסות לנושא זה. אני סבור כי היתה מידה מסוימת של אי הבנה באינטרפרטציה, כאילו על רשות השדור לתת יותר כסף לעובדיה. הכוונה היתה שצריך לחפש דרכים למתן סטטוס אחר לעובדים, לניידות יותר גבוהה בהעסקת עובדים ואמנים, כדי שלא תהיינה זכויות מוגנות לעובד שהיה לו פעם איזה כשרון שכתוצאה ממנו נתקבל לעבודה ברדיו ובטלוויזיה, אך במשך הזמן הפך למסמר בלי ראש. הוועד המנהל הקודם המליץ על מנוי ועד משותף. הייתי מציע לשד האוצר שכן יראה את ההמלצה הזו, ואם כך יראה אותה, ירצה וודאי לבוא איתנו במגע למציאת פתרון.

אשר לכובוז בטלפונים, הדבר שהעיר שד האוצר, גם אני מעירו לעובדים שלנו - כי לא ישחמשו ללא צורך בטלפון בינלאומי. אם השד מגביל את עצמו בשימוש בטלפון הבינלאומי, בכל זאת יש הבדל מסוים בין שימוש לצרכים אדמיניסטרטיביים, שבו אנו מגבילים מאד את העובדים, לבין שימוש לצרכי מידע,

שלגביו יש בכך צורך (השר ש. פרס): זוהי תעמולה נגד משרד התקשורת).

אשר לצוותי צלום, אני מתאר לי כי ההערה בענין זה לא הושמעה על מנת להגביל אותם עד כדי כך, כי איני מתאר לי שאנשים הבאים לכסות ארוע במדינת ישראל, יכולים לנהוג שלא על פי הכללים המקובלים במקצוע זה. אם הארוע חשוב או אינו חשוב, על כך יכול כל אדם להחליט לעצמו, אך אני חושב שישנו מינימום של זמן הדרוש להפעלת ציוד וצוות, ועל כך קשה מאד להתווכח.

שמעתי את דבריו של השר חוני על הילדה ששילדו אותה בשוקולד כדי שתאמר כי היא רעבה. הייתי מבקש לדעת פרטים נוספים באותו ענין. הדבר חמור אמר, אם הוא נכון. זה נראה כנושא מובהק לבית-הדין המשמעתי שלנו, אשר מועסק לא מעט.

שאל השר חוני, מדוע קורה שעל ידיעה לא חשובה חוזרים מספר פעמים, בעוד שידיעה חשובה משמיעים לעיתים רק פעם אחת. ההנחה שלנו היא כי חלק מהקהל שומע מספר גדול של מהדורות חדשות במשך היום, וחלק אחר רק מספר מועט, בעוד שהחדשות אינן זורמות לפי זמני השדורים. כך קורה שדבר חשוב מאד נכנס לעיתים לשדור של מהדורת החדשות בשעה 1.00 אחר חצות, ולמחרת אותה ידיעה כבר מופיעה בעתוני הבוקר, ואינה עוד ידיעה חדשה, לכן איננו חוזרים עליה. זאת בעוד שידיעה של מה בכך, כאשר אין באותו רגע ידיעה חשובה יותר, זוכה לשדור חוזר. אין פה כללים קבועים, וצריך להביא בחשבון את כל המשתנים, שאחד מהם הוא רבוי מהדורות חדשות, השני - מספר המאזינים, והשלישי - זרימת החומר. אפשר להתייחס לנושא ספציפי ולשאול, מדוע חזרו עליו מספר פעמים, אך קשה מאד לקבוע שהידיעות נערכו על פי סדר עדיפויות אבסורדי. סדר העדיפויות חייב להיות יחסי, על פי המשתנים שציינתי.

אמר השר חוני כי יחסי האנוש ברשות השדור אינם תקינים. אמר - ולא יסף. אני דווקא חשבתי כי יחסי האנוש ברשות השדור השתפרו במקצת. היה זמן בו דברו על יחסי האנוש המעורערים ברשות בראש חוצות.

ראש הממשלה ג. מאיר:

על כך אין מודיעים ברדיו.

מר ש. אלמוג:

אך כותבים על כך בעתון. נדמה לי כי מבלי לחטוא בהגזמה, ומבלי להתחייב חס וחלילה, אני יכול לומר כי חל שפור לטובה. זה מעודכן לרגע זה (סגן רה"מ י. אלון): ואינך בטוח מה יהיה ברגע הבא).

אשר לרבותי שעות נוספות והגדלת חקנים ברשות, אני חמה. קרה חשנה, בנגוד לשנים קודמות, כי בעקבות הסכם עם אגודת העתונאים, הגענו לאשור שעות נוספות לעתונאים, ובגלל הצמידות של המהנדסים לעתונאים - חלק מהשרים מכירים היטב את הנושא - היינו צריכים להגיע לאותם חנאים למהנדסים, והתוספת לסעיף זה מופיעה בתקציב המוצע. אך חלק גדול מהתקנים אינו חורג מהגידול הכללי, שהוא די מצומצם, והדבר ניתן להוכחה על ידי מספרים.

השר גלילי שאל בישיבה הקודמת שאלה שהיא כנראה רטורית, האם אין להבדיל בין הרשות לבין העתונות בכל הנוגע לרכילות, הדלפות וכו'. אני חושב שמי שעוקב אחר הדברים, למרות הבקורת שהושמעה כאן, ייווכח לדעת שאנו רחוקים מאד מבחינות אלה מן העתונות, אפילו מהעתונים הטובים. אני יכול לומר שאין השפעה הדדית בין עתונאים הנפגשים במועדון העתונאים, או ברדיו ובטלוויזיה. לא אומר שאין קבוצת התייחסות משותפת, אך אני חושב שההוראות שלנו מחמירות מאד, ובדרך כלל אנו מצליחים לעמוד על כך שיהיה הבדל בין התחום שלנו לבין העתונות, אולי לא באופן מוחלט, אך במידה רבה מאד.

אשר לנסוח פרסומים בישיבות הממשלה, בשעתו היה איזה שהוא הסדר - ומאד אשמה אם יהיה גם בעתיד - שמי שמוסר את הפרסומים המאושרים מישיבות הממשלה, בדרך כלל מזכיר הממשלה, מקבל לפגישה את הכתב שלנו ומתדרך אותו בנוסף לאינפורמציה שהוא מוסר לכלל כתבי העתונות. הדבר היה נהוג בעבר, ואם ייעשה גם בעתיד - לא אצטרך להגביל באופן אדמיניסטרטיבי את הכתבים שלנו על ידי הוראות חמורות שלא ירוצו אחר הדלפות, אלא הדבר ייעשה בצורה מוסמכת ואחראית. הדבר היה בעבר, ויכול להיות גם בעתיד.

לגבי הטלוויזיה הלימודית, אנו משתדלים לתאם בין רשות השדור לבינה באותם תחומים שוליים שבהם הדבר ניתן, כאשר כל מסגרת עומדת בפני עצמה. הטלוויזיה הלימודית מקיימת יחד איתנו, בחסות משרד האוצר, ועדה להשוואת תנאי השירות, תעריפים וכיוצא באלה. נוסף על כך היתה ועדת תאום, פעם בראשות מזכיר הממשלה ואחר כך בראשות מנהל שירותי ההסברה. עתה אין היא פעילה, אך היו ישיבות תאום בענין קביעת התחומים הנוגעים למשרדי ההעשרה בטלוויזיה הלימודית והכפילות ביניהם לבין משרדנו. לאחר שהממשלה החליטה להפוך את הטלוויזיה הלימודית לחלק מהטלוויזיה הכללית, הדיונים בינינו הם כבין שני גופים אוטונומיים, ולא נוכל לשבור את המחסום הזה אלא על ידי רצון טוב בין שני הצדדים. נדמה לי כי היום יש רצון טוב. בנוגע למועצה הציבורית, על כך השיב שד החנוך ואני פטור מלחשיב.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

מליאת הרשות והועד המנהל - אלה רשויות

ציבוריות.

מר ש. אלמוג:

השר בר-לב דיבר על חוסר איזון בהצגת דברים ועל דגשים בלתי נכונים. אני מבין שהמוטיב חזר בדבריהם של כמה שרים, ואם אני טועה מר שחם, המשנה ליו"ר רשות השדור, רוצה להוסיף משהו בענין זה.

השר בר-לב הציע הצעה אופרטיבית, להעלות את דמי האגרה לבעלי הכנסה גבוהה, כדי לאזן את התקציב המצומצם של רשות השדור ולהגדילו. אני יודע איך ההצעה הזו יכולה להיות ברת ביצוע ואם היא עומדת לדיון כאן, או שהיא צריכה להבחן על ידי מומחים במשרד האוצר. על כל פנים, אני שמח מאד אם גם הוא מסכים שהתקציב של רשות השדור מחייב הגדלה, כפי שטענו ואנו ממשיכים לטעון, בעיקר לאור העובדה שגם השר בר-לב היה בין השרים המתנגדים להכנסת פרסומת לטלוויזיה. לא הגשנו את הנושא לדיון, אך פעם היה דיון בו והממשלה דחתה זאת. היו שרים שחשבו כי כסף לא יחסר לרשות, ויש מקורות מימון אחרים. מאז אני חושב שהמימון הזה לא נמצא, אם הצעתו של השר בר-לב תהיה אופרטיבית ואפשר יהיה לעשות משהו כדי לבצעה - מה טוב. אם לא, צריך לשאול את השאלה, כיצד אנו עומדים בהתחלות אפילו עם מדינה כירדן, אשר כבר החלה לשרר באפיק טלוויזיה שני. אני חושב שהמוסדות הממשלתיים אשר יזמו והקימו את הטלוויזיה, אינם פטורים גם עתה מלדאוג לעתידה, ובעיקר מלבסס את מצבה הכלכלי, כי הטלוויזיה היא דבר יקר מעיקרו. ואם הממשלה באה בבקורות, לעיתים בקורת מאד מוצדקת, על דברים שאינם כשורה, היא צריכה לדעת כי כדי לתקן את הדברים ולהעמידם על בסיס נכון, צריך לשאול מאין יבוא המימון. רבים דברו נגד פרסומת בטלוויזיה. אנו לא ביקשנו זאת לאחר שהדבר נידחה כבר בעבר, בממשלה ובכנסת, אך אנו בהחלט חושבים שמגיע לנושא - אם לא לרשות השדור - איזו מחשבה רצינית, - כיצד אפשר לבסס את הטלוויזיה, שהיא מדיום חדש ומתפתח, על בסיס כלכלי. גם בענין זה היה סעיף ברו"ח הועד המנהל הקודם, אשר ביקש מהממשלה למצוא את הדרך לשבת עם רשות השדור - וזהו אחד הדברים החשובים שהרו"ח אמר - כדי למצוא דרכים לפתוח המדיום החדש הזה. צריך להדגיש זאת, כי איננו מצליחים לצאת בכוחות עצמנו מן המבוי הסתום אליו אנו נקלעים ברגע שהמקור העיקרי של ההכנסות - מכירת מכשירי טלוויזיה וגביית אגרות - הולך ומצטמצם, משום שפחות ופחות אנשים קונים מקלטים.

בישיבה הקודמת יוצג כאן שר החוץ על ידי מנכ"ל
משרדו, אשר התייחס באופן ספציפי לשדורי הערבית ברדיו ובטלוויזיה. קיימנו
ישיבה משותפת עם אנשי משרד החוץ בנושא זה, ובה הביעו שני הצדדים את דעתם כי
צריך לעשות הרבה בענין זה, אך כל צד חשב כי הצד השני צריך לשלם (חשד י. גלילי;
פסה רוח התנדבות מישאל?) כל אחד נירב את זולתו.

אנו חושבים כי ההשתתפות של משרד החוץ אינה
מספקת, ואם משרד החוץ חושב - ובצדק - כי צריך לעשות יותר בתחום השדורים
בערבית, ולא רק בכמות אלא גם באיכות, אני חושב שצריכה להמצא הדרך לשם כך. לא
פעם ישבנו עם אנשי משרד החוץ וביקשנו שיעזרו לנו במימון. היתה גם ישיבה
בהשתתפות כמה מחשבים היושבים כאן, ביניהם שר האוצר, ולאחר התערבות של הרגע
האחרון במשרד האוצר, הצלחנו להציל את נושא השדורים בערבית וברדיו.

השתוממתי לשמוע ממר גזית שהוא אינו חושב שטוב
שאנו משדרים סרט בערבית בערב שבת. ההדים שאנו מקבלים בענין זה הם טובים.

שר החוץ א. אבן:

התגובה שלי בענין זה היא, שראיתי שני סרטים.

שר המשטרה ש. הלל:

זה אינו מיועד לשר החוץ.

מר ש. אלמוג:

זו מכה קשה למתחרינו בסביבה.

בין העוביסטים ברשות השדור ישנן שתי דעות. האחת, כי צריך לתת שדורים פוליטיים בלבד, והשניה, כי צריך לתת גם שדורים אחרים, אשר ימשכו את הצופים. הדעה השניה היא השלטת. ישנה ועדה בראשותו של יו"ר רשות השדור, מר איתן, ובהשתתפות נציגי כמה משרדים, וגם בה רבים המצדדים בהקרנת הסרט בערבית. לכן השתוממתי שדווקא מר גזית אינו חושב שיש מקום להקרנת הסרט בערבית.

השד ורהפטיג שאל, אם נכונה השמועה שלא מקבלים ברשות השדור עובדים שהם שומרי שבת. השמועה אינה נכונה. כזכור, השמועות האלה הגיעו עד בית-המשפט העליון, ונבחננו שם, ואני בטוח כי גם שר הדתות עקב אחר הדברים הללו. היתה לפני זמן מה שאילתה של חבר כנסת, אשר שאל אם נכון הדבר כי המזנון בטלוויזיה אינו כשר. איני יודע מדוע תופלים על הטלוויזיה כל מיני אשמות. זה אינו מכשיר את הטלוויזיה מכל הבחינות, אך המזנון כשר.

השד לקליטת העליה נ. פלד:

אם אין שומרי שבת, יכול להיות גם מזנון שאינו

כשר.

מר ש. אלמוג:

הייתי אומר ההיפך: היות והמזנון כשר, שומרי

שבת רצויים.

השר ורהפטיג שאל מדוע אין הרחבה של מסגרת השדורים בנושאי מסורת והווי דתי. הייתי רוצה להוסיף כי כל השדורים שהיו נשארו, בתוספת 20% התיקרות הבאה לידי ביטוי בתקציב. מאחר ודווקא בתחום המסורת וההווי הדתי חלה הרחבה בשנה האחרונה, מצאנו דרך בעצה אחת עם האוצר, להוסיף כספים לסעיף חגים ויובלות, כדי לסייע למחלקה הזו בפתוח ובהרחבה. למרות שסעיפים אחרים לא הורחבו, דווקא בסעיף זה מאחר ונוספו כוחות ונכנס איש חדש לראשות המחלקה, הוספנו תקציב. השאלה היא בעצם מיותרת: ישנה הרחבה, ונמצא לכך מימון.

השר הלל דיבר בפעם הקודמת על כך שהמדינה נתנה מונופול בידי רשות השדור, וזה מחייב אותה למשהו. אני חושב שרשות השדור אינה חולקת על דעת השר הלל, אך איני יודע למה זה מחייב אותה באופן ספציפי. הדברים נאמרו ביחד עם הזכרת שעה של ד"ר קיס, "הפטרונית הקדושה" של הפנתרים, אשר הופיעה פעם בשדור. איני יודע מה הסכנה בהופעתה.

שר המטרה ש. הלל:

לא התכוונתי לומר שהיתה סכנה בהופעתה. אלא שכאשר עלתה בעית הפנתרים, הלך המראיין וראיין אותה באנגלית, כדי להציג את הענין כלפי שומעי האנגלית בארץ ובחו"ל, ואחר כך ביקש שאגיב על דבריה, כדי שלא יאשימו אותו שהוא מראיין רק צד אחד. אז אמרתי לו שהוא אינו צריך להציג את הענין באופן חד צדדי, ועל כך השיב כי הוא עתונאי. כאשר אמר לי זאת, השבתי לו כי המדינה נתנה בידי ממשיר חשוב, ושכנעתי אותו כי הוא נציג צבור ועליו להפעיל את ההגיון והיושר שלו, ולא לראיין את הגב' קיס באנגלית כדי להסביר כפי שהיא מסבירה את ענין הפנתרים כלפי חוץ.

מר ש. אלמוג:

אני לא אצליח לשכנע את הכתבים שאינם עתונאים, לא רק משום ששכרם צמוד לדרוג העתונאים, אלא משום שישנו מיתוס מסוים שגם עובדי רשות השדור שותפים לו, ואיני חושב שאנו יכולים להתעלם מכך.

הוצאנו נוהל עבודה בחדשות והגדרנו מהי האחריות המתחייבת מהמעמד הממלכתי או המעמד המיוחד של העתונאים בשירות ממלכתי. אך לא הייתי רוצה שנגיע לכך שהגאווה המקצועית של העתונאים בשירות הממלכתי תהיה דבר שלא נתחשב בו. אין זה אומר כי בכל מקרה צריך לראיין את ד"ר קיס, אך זה אומר שצריך להתחשב בכך. גם בתוך אגודת העתונאים בירושלים, הרוב הגדול של העתונאים הם עובדי רשות השידור, וגם בצבא העתונאים בארץ כולה יש מקום נכבד לעובדי רשות השידור. אנו חייבים לדרוש מהם אחריות צבורית, אך העובדה שהם עתונאים מובנת מאליה.

ראש הממשלה דיברה באותה ישיבה על שני נושאים שהובאו באותו יום לוועד המנהל, על ידי חברים שלא נוכחו בישיבה כאן, האחד - על פרשת גיורא נוימן והשני - על ראיון עם פרופסור טווינבי. לגבי שני המקרים האלה החליט הוועד המנהל החלטות שאחת מהן נתפרסמה ברבים, ברוח הבקורת שהושמעה כאן. אני מרשה לעצמי לנחש כי הנושאים היו מגיעים לדיון גם אילמלא הועלו בישיבת הממשלה (רה"מ הגב' ג. מאיר: אין לי COPYRIGHT). הוועד לאלה שטעו בשקול דעתם, וכתוצאה מכך הם מבינים מהו הכיוון שהם צריכים ללכת בו.

ראש הממשלה ביקרה משדר דרמטי שצפתה בו בעת חופשתה. בינתיים היה עוד משדר דרמטי, וגם הוא זכה לבקורת. כנראה שראש הממשלה לא ראתה אותו, כי לא היה לה חופש (רה"מ הגב' ג. מאיר: לא בכל שנה מקבלים חופשה ל-24 שעות) (סגן רה"מ י. אלון: לרה"מ יש גם בדור אחר).

באשר לסרט "שדיפת הפנטגון ..."

ראש הממשלה ג. מאיר :

אני התכוונתי לתכנית על ה-UGLY AMERICAN אשר
הציג את תכניות הסיוע של אמריקה לארצות שונות.

מר ש. אלמוג :

אם זה לא "שדיפת הפנטגון", אין לי מה להעיר

בענין זה.

שר הבטחון מ. דיין :

הצעתי לראש-הממשלה לראות את התכנית הזו על
אמריקה. איני זוכר את שם הסרט, אך נשאלת בו השאלה: MUST WE DO IT? -
ומראים בו מדוע אמריקה הולכת לאירופה ולויטנאם, והמסקנה הסופית היא שהפנטגון
עושה זאת מתוך אינטרסים אמריקאים ולא מתוך אינטרסים הומניים. סרט שהוא
אנטי-אמריקאי ומתנגד למדיניות האמריקאית במלחמת העולם השנייה, דרך היחסים עם
ברית-המועצות ועד לויטנאם. סרט אנטי-אמריקאי מובהק.

מר ש. אלמוג :

לא הודמן לי לראות את הסרט הזה.

שר הבטחון מ. דיין:

בסך הכל קורה שאת כל המשדורים שאנו מבקרים, לא יוצא לך לראות. התכנית הזו היתה דבר סקנדליסטי ביותר. באמריקה מותר להם לבקר את המשטר, אך מדוע אנו צריכים לראות תכנית כזו? האם כדי שהצופה הישראלי לא יצביע בעד המשטר האמריקאי?

ראש הממשלה ג. מאיר:

בישיבה הקודמת התייחסתי לשדור שנערך על השגריר רבין (התערבותו כביכול במערכת הבחירות בארצות הברית). מה נחויך עוד, כאשר אומרים לעורך מלשכתי, כי הדבר לא היה ולא נברא? כעבור עשרים רגעים שוב שודרה אותה ידיעה. אתמול קבלתי מכתב ממייק פלדמן, בו הוא כותב לי כי וודאי הופתעתו כמוהו לשמוע את הידיעה, כי בעת שהעניין התרחש, הוא עצמו שכב בבית-חולים לפני ניתוח, ואי אפשר היה להתקשר אליו לביתו, כי הטלפון היה מנותק. הבל "ספורי סבתא", מהמשפט הראשון עד המשפט האחרון. וכאשר אלי מזרחי מתקשר מביתי ואומר "לא היה ולא נברא" - ראש הממשלה אומדת כי לא היה שום דבר כזה, - זה אינו עוזר. האם זהו עניין של חוסר כתובת לרשות השדור בממשלה?

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

בעניין היחסים בין רשות השדור לבין הממשלה, עוד תהיה לי שיחה עם ראש הממשלה.

מר ג. שזם:

בענין המוסיקה הקלאסית בגל א' בשעות הבוקר, השאלה אינה רק אם זה עולה הרבה כסף או מעט כסף, או מהי התרומה הסגולית שזה תורם לצבור, אלא זהו ענין של שירות לצבור. אם אנו מקיימים את גל ב', שהחדשות בו הן הדבר העיקרי, אנו כופים על המאזינים להאזין לפרסומת, זאת כאשר בגל א' הוא מקבל מוסיקה קלאסית ללא פרסומת.

נשמעו כאן הערות על אופן בהצגת הדברים. הערות אלה נשמעות במשך שנים, ואינן מתייחסות רק לאופן פוליטי, אלא גם לאופן בין הצגת החיוב והשלילה, והלהיטות כביכול, להציג רק את הצדדים האפלים בחיינו. על שאלה זו אין תשובה פשוטה, אך צריך לזכור כי החדשות עוסקות בענינים שנפרע סדרם, ואילו את המאזין בהצגת הענינים צריך לחפש בכלל התכניות. החדשות מבוססות על מה שמתרחש. אני מחמיר הרבה יותר עם תכנית דוקומנטרית שאינה מאוזנת, כאשר יש זמן להקדיש לה מחשבה, מאשר עם שגגות, פליטות פה וכדומה, פרט למה שמושמע בתכניות "המקורפון הפתוח". ברור שאדם הניצב מול מקורפון פתוח, יכול לומר גם דברים שאינם נעימים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אומרים כי בשנת החומש ל"דבר", נערכה מסיבה בארצות הברית בה השתתף גם ביאליק, והוא הרצה על הנושא עתון ועורך עתון, ובין היתר אמר: עורך דומה לפסל. מה עושה פסל? הוא לוקח גוש אבן ומוריד ממנו את הפסולת, עד שמופיעה הדמות. זהו גם תפקידו של עורך: הוא מוריד את הפסולת של אתמול ונותן לידעה את הדמות של היום. אני הגעתי למסקנה לגבי חלק מהעורכים - אני מפתחת לומר זאת לגבי כולם - כי הם מורידים את הדמות, ואילו את הפסולת משאירים, עד שמופיע היום שכולו פסולת. האם אפשר לנהוג על פי החכמה המזההלכת כבר מאה שנה, כי כאשר כלב נושך אדם, זו אינה חדשה, אך כאשר אדם נושך כלב - זוהי חדשה. איני אומרת שאת הרע לא צריך להראות, אך הדברים הטובים אינם צריכים להופיע? אני מבינה שישנם עתונים שזהו הקו שלהם, אך זה אינו יכול להיות הקו של הרדיו, שהדברים הקונסטרוקטיביים אינם בגדר חדשות, כאילו הצבור אינו רוצה לשמוע

על כך, אלא רוצה רק זוועות.

מר נ. שזם:

מי אני שאתחזה עם ביאליק, אך לא אמרתי שחדשות צריכות להיות רק רעות. אמרתי כי את האזון בין החדשות החיוביות והשליליות לא צריך להראות רק בחדשות, אלא במכלול התכניות, ולהיפך: תכנית דוקומנטרית בלתי מאוזנת, חמורה יותר מאשר שגגה של עורך.

אני חושב שמנגנון הפקוח של הרשות לקוי, ועצם התחרות בין הרדיו והטלוויזיה, מובילה מאליה לחפוש אחר סקופים, ולא דווקא על הנושאים החיוביים. על כך יצטרך הועד המנהל החדש לתת את דעתו. אך מלבד יצירת מנגנוני פקוח, יצירת אופיו של הצבור העתונאי הזה, או של עתונאי צבור, זהו המסע ומעש של רשות השדור. בעיני זוהי הרבה יותר שאלה חינוכית מאשר ארגונית, ובחנוך הצבור הזה משתתפים כולנו, לא רק עובדי רשות השדור, אלא כלל עובדי הצבור. לאופי ההתבטאויות בצבור, יש השפעה על אופי הכתבות של עובדי רשות השדור.

איני יכול לתאר לי אזון שבו, כל אימת ששד הבראות ידבר 2.5 דקות על בנית בתי חולים, ניתן לאופוזיציה 75 שניות כדי לדבר על מחדלי משרד הבראות. יש אצלנו דיבורים על איזון כזה. יש להתייחס למכלול של כך וכך ימי שדור. כאשר נושא מסוים היה על סדר היום, טיפלו בו נכון. לעתים קרובות המצאו, כי עורכים ששגו ניסו בהמשך לתקן את טעויותיהם. אך כידוע, אדם בא עם צערו, ועושה נסיון אובייקטיבי לבחון אם עובדים טיפלו נכון בנושא זה או אחר.

לשר גלילי: אחה היית רוצה כי אותה דיסקרימינציה הקיימת לגבי חברך בנען, תהיה קיימת גם לגבי אמנון קפליוק, אף על פי שאמנון קפליוק מופיע מדי פעם בפעם. אך אחה יודע כי זה לא כל כך פשוט, כי דיסקרימינציה כזו חדלה להיות פשוטה כאשר היא מגיעה לפרהסיה.

השר י. גלילי:

כל מי שפעם הופיע ברשות השדור, בתכנית מן התכניות, ולא יסף - נפסל?

מר ג. שחם:

איני אומר שזה בלתי אפשרי, אני רק אומר שזה אינו פשוט, כי הדרך הפשוטה מזמינה מיד טיפול בכל העתונים, והדרך הלא פשוטה, שונה לגמרי. לכן הייתי מבקש כי הממשלה לא תזכיר שמות, אלא כעקרון נאמר כי מי שמשקר בשלושה עתונים, אינו יכול להיות פרשן.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני רוצה להיות ליברלית: הוא משקר אולי רק בשני עתונים.

שר הבטחון מ. דיין:

לא הייתי בישיבת הממשלה הקודמת בה דנו בנושא רשות השדור ואיני מתכוון לפתוח עתה בסבוב נוסף של הערות. אתייחס רק למה שנשמע כאן היום על ידי אנשי הרשות. שמעתי מחברי הממשלה הרבה הטפת מוסר, הסברים וגם הצעות מעשיות. אני רוצה לומר כי אם הממשלה טבורה שקפליוק אינו יכול להיות

פרשן ברשות השדור, משום שהוא כותב כפי שכותב ב"לה-מונד", זה מה שצריך לקבוע.

ראש הממשלה ג. מאיר:

כרגע נזכרתי כי ספרו לי - לא קראתי זאת בעצמי - שקפליק כתב ב"לה-מונד" לאחר חטיפת מטוס "סבנה", כי החבלנים המסכנים רצו רק להוריד את הנוסעים ולנסוע לקהיר, והנה קפצו אנשי צה"ל, וסיכנו את חיי הנוסעים כדי לרצות את המחבלים. אם כך כתב, אין לי מילים כדי להגדיר זאת.

שר הבטחון מ. דיין:

מר איתן מסביר שינסה להשפיע על "לה-מונד" כי יחזיקו את מר קפליק במסגרת ציונית יותר.

מר ו. איתן:

כי יפסיקו להעסיק אותו. אך זה לחוד.

שר הבטחון מ. דיין:

זו אינה חשובה לבעיה שלנו כאן. מוסבר לנו כי אם הוא כותב שם אחרת מאשר כאן, כל זמן שאין מוצאים פסול במה שהוא אומר כאן ברדיו, אין מה לבוא אליו בטענות. אך העובדה שאפשר לקרוא בארץ למחרת הופעת מאמריו ב"לה-מונד", את תרגומיהם בעברית, אינה חשובה. האם עניין הגושפנקא וה-CREDIBILITY שיש לו כפרשן בשדורי ישראל אינו חשוב?

אלמוג אומר כי אם הממשלה רוצה להכין רשימה שחורה, או שם אחר שחור, צריך להביא זאת לפני רשות השדור, והוא מניח כי היא תקבל זאת.

מר ש. אלמוג:

לא כך אמרתי. אמרתי שאם רשות השדור צריכה לדון בכך, משום שהנושא יובא על ידי הממשלה ולא מיוזמה, לא תהיה לי ברירה, אלא להסביר מדוע עליה לדון בכך, ובדמוקרטיה הישראלית קשה מאוד להוריד הוראה לפיה קפליק פסול.

שר הבטחון מ. דיין:

משום כך ביקשתי רשות דבור.

יש לנו רשות שדור, וברשות השדור הזו ישנם דברים שהינם צורמים מאוד, והיום הועלו אחד, שניים או שלושה דברים כאלה. אני מבין שאלמוג רואה עצמו מוסמך לאזן תכנית שלילית על ברעם, אך אינו רואה עצמו מוסמך לומר לאיש בקפליק שלא יעבוד ברשות השדור, משום שהוא אומר מה שאומר ב"לה-מונד" ולא בשדורי ישראל. כחבר ממשלה אני סבור כי תפקידו של אלמוג וחברים אחרים, להיות אחראים למה שישנו ברשות השדור, מבלי להתעלם מהעובדה שהעתונאי הזה הוא אנטי-ישראלי גם אם הוא כותב זאת בפריס, ואין שום סיבה לחזק אותו כאן ולתת לו מוניטין.

יש תכניות, וודאי לא כולן - אני מניח שהן מעטות - שלא רק באות להראות ליקויים, אלא הן ממש אנטי-ישראליות, ובאות להמאס את עצמנו. אביא רק דוגמא אחת - התכנית על עכו בטלוויזיה. יכול להיות שהדבר הוזכר כבר בישיבה הקודמת, אך אחזור ואומר: ישנם מוסדות סגורים בעכו, שהשקיעו

בהם כסף רב, אך זו אינה הבעיה של עכו. אני מקשיב כל שבת לתכניתו של עזריה אלון, ומחמוג, מהנאה. גם הוא יודע כי ישנם פגמים ומזכירים מדי פעם בפעם, אך אין זה תפקידכם לומר שבעכו הכל שחור שחור, ופה יש חתולים ושם יש חתולים.

ואין צורך להזדקק לזיוה יריב, שהיא סופרת נחמדה אצלכם, לא מפני שהיא זיוה יריב שלא שירתה בצה"ל משום שהצהירה כי היא דתיה, אך יש לה זכות לבקר, אלא משום שהיא בפירוש אנטי-ישראלית.

מר ש. אלמוג:

גם בגלי צה"ל ישנם כאלה שמבקרים, מדוע לא תדאג

שלא יופיעו שם?

שר הבטחון מ. דיין:

אדוני הנכבד, מותר לי להעיר מה שאני רוצה להעיר, ואין זה מסמכותך להעיר לי על מה שאני מבקר. אני שר בממשלה, ובתור שר אני כפוף לראש הממשלה בלבד.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

נכון, אבל אפשר לפסול גם אנשים העובדים

בגלי-צה"ל.

שר הבטחון מ. דיין:

אני אולי שר הבטחון היחיד שנתן הוראה לא להעסיק בגלי צה"ל אנשים שחשבתיו שהם נגד מדינת ישראל.

אבין אפילו את הרמז, אם יהיה כתוב בעתון מחר, כי בישיבת הממשלה הציעו שרים לזרוק את קפליוק. אני מבין זאת, אך מה שאני תובע מכאן הוא שאנשים הכותבים כך ב"לה-מונד", לא יעבדו ברשות השדור. זה חל על אנשים וחל גם על תכניות.

שר החוץ א. אבן:

אני חוזר לשאלה אחת שנשאלה קודם, וחשובה עליה לא נחקבלה. השאלה היא, מדוע פונים הכתבים לשגרירינו באו"ם וכוושינגטון? אפילו אם הפניות האלה הן רק 20% או 40% מכלל הפניות של כתבי רשות השדור לשגרירים. מדוע רואים כתבי שדורי ישראל עקרון בעקיפת המשרד, לאמור שלילת אפשרות המשרד להנחות את פקידיו? מדוע זהו עקרון חיוני ונחוץ עבורם? כאשר שאלתי שאלה זו את אחד מעורכי החדשות, הוא אמר כי הוא יודע שישנן תקנות נגד עקיפות כאלה, אך בכל זאת הם עושים את הדבר, כדי שאולי יצליחו בדרך זו להשיג הישג עתונאי. הרעיון שה-בי.בי.סי. או ה-סי.בי.אס. יפנו לשגריר בארבור בשאלה מה הוא חושב על נושא זה או אחר, אינו מתקבל על הדעת.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

האם השגרירויות שלנו בעולם אינן מתראיינות אצל

עתונאים שונים?

ראש הממשלה ג. מאיר:

האם קראת כבר ראיונות עם בארבור במשך 11 השנים

שהוא יושב כאן?

מר ש. אלמוג:

לא משום שלא פנו אליו.

שר החוץ א. אבן:

התקנון שלו אינו מאפשר לו זאת. הצבור הישראלי אינו כלול במסגרת תפקידיו של השגריר; קורה שישנה פניה אל השגריר, שאינו יודע כי באותו יום יש פניה גם אל המנכ"ל או השר, פשוט כדי לבחון את השוני בהתבטאויות של המנכ"ל או השר בהשוואה לאלה של השגריר תקוע. למשל, בכל מדינה הדבר אינו אסור, אך הוא מותר על פי תאום, ולכן שאלתי מדוע רואה רשות השדור לעצמה חובה להתנגד לבקשה שלנו, שבקשה להתקשר עם שגריר מסוים תועבר דרך המשרד, על מנת שהמשרד יוכל לומר שעמדת הממשלה היא כזו או אחרת, או שהממשלה החליטה לא להגיב על נושא מסוים. אך כיצד ידע השגריר שישנה החלטת ממשלה, כאשר שדורי ישראל הממלכתיים מבקשים אותו להביע דעתו?

רציתי לשאול, האם אלה שמראיינים את אורחי המדינה בשדה התעופה לוד, מקבלים תדריך כיצד לדבר וכיצד לא לדבר עד כדי העלבה? למשל, שאלו את שר החוץ האיטלקי: "לשם מה אתה בא?" אני נאד מציע כי ייעשה מאמץ להנהיג כמה מהלכי הכשרה מיוחדים לאלה שבאים לראיין את אורחי המדינה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

נדמה לי כי את התקציב אישדנו כבר.

אגב, אני רוצה להגיד: יכול להיות כי יש טעם שדו שיח בין אנשי הרשות וחברי הממשלה יתקיים לא רק פעם בשנה. אולי יש טעם לקיימו פעמיים-שלוש בשנה. נקצה לעצמנו שתיים, ואז יש תקווה שאם אנשי הרשות יתרשמו מהערותינו וירצו לתקן את הפגמים, התקון לא ייארך שנה. נדמה לי שיש טעם בשיחות אלה.

אני מבינה את הקושי של אנשי רשות השדור. מצד אחד זהו שירות ממלכתי, עם כל מה שמעוגן בחוק. מצד שני, הממשלה בכל זאת לא יכולה להיות אדישה, גם אם לא תמיד היא צודקת במאה אחוז. אך עובדה היא, אם איני טועה, שהרבה מההערות שהעירו חברי הממשלה בישיבה הקודמת, אמר עליהן אלמוגי כי דנים בכך או עוסקים בכך ברשות, ויכול להיות כי גם לטובת חברי הממשלה רצוי שילמדו כיצד פועל הענין הזה, שהוא די מסובך, כי בכל זאת דנים פה בענינים חיים. מה שאיני מקבלת, ונדמה לי כי גם חברים אחרים אינם מקבלים, הוא שכאילו אין הבדל בין עתון לבין רשות השדור. אני רוצה לומר לשחם: לא יכול להיות כי בחדשות בטלוויזיה יראו זוועות, ואחר כך פעם בחודש יהיה משדר דוקומנטרי מאוזן. לדוגמה - נושא השכון, שהוא נושא די רוחח במדינה. איני יכולה לומר כי אסור להראות שכון פגום, אך מדוע לא יראו באותה הזדמנות גם שכון נאות באותה עיר? הייתי עכשיו בוינה, בה ישנו משטר סוציאליסטי בעיריה כבר 40 שנה, פרט לארבע שנות כבוש נאצי, והמפלגה הסוציאליסטית בוינה אינה מהמפגרות בעולם. התענינתי אצל ראש העיר, בארוחת צהריים שערך, אם גם וינה מתחבטת בבעיות שכון, והוא אמר לי: ועוד איך, אך שאל אם אני מעונינת לראות מה עושה עיריית וינה בתחום זה, השבתי בחיוב, ושעות אחדות לפני צאתי את העיר, יצאתי לסיור והראו לי מה הם עושים בתחום זה - בית מרחץ ועוד בית מרחץ ועוד בית מרחץ. שאלתי, למה כל כך הרבה בתי מרחץ, והתשובה היתה פשוטה: ב-30% (ואחרים טוענים ב-40%) מבתי המגורים בוינה אין עדיין אמבטיות או מקלחות.

שר השיכון ז. שרף:

באנגליה המצב אינו יותר טוב.

ראש הממשלה ג. מאיר:

איני מעלה על דעתי שרדיו אוסטריה יראה בתכנית רק את ה-30%, ולא יצרף לכך את השכונים הנהדרים שעירית וינה בנתה ובונה. מראים את כל הזוועות של הקטמונים, מוסררה ושכונת התקוה, אך בכל זאת יש עוד משהו. איני יכולה לתפוס זאת. ערב אחד יראה העם זוועות ויתפלץ ויקלל, אתר כך כעבור חודשים אחדים, יהיה איזה משרד דוקומנטרי על ציונות. איני יכולה לקבל גישה לפיה כל דבר שאינו זוועתי, הוא ציונות במרכאות. איני מקבלת גישה לפיה ציונות אינה צריכה להיות אלמנט של אינפורמציה נכונה, לא תעמולה כדי לפאר את הממשלה ושר השיכון. פשוט אין שרדיו ישראל נותנים את כל התמונה. לו הציגו שכונ טוב, זו הייתה חצי אמת, ופירושה של חצי אמת הוא לא אמת. אך אם נותנים את הדברים השליליים בלבד, גם זו אינה אמת. סרט המציג נוף הוא יפה, כי את הנוף יצר הרבנו-של-עולם. איש אינו יכול ליצור טבע. אך אם יראו ערב אחד רק שכונים יפים, אומר שאין זו אמת, כי לא כולם משוכנים במדינת ישראל בשכונים כאלה, משם שכאשר מציגים רק זוועות, אני יודעת שאין זו אמת. מדוע כאשר מראים מקום מכוער, לא יעלה על דעת אנשי הטלוויזיה להראות גם את מגדל העמק לפני עשרים שנה וכיום. האם זו אינה אמת? שני החלקים יהיו אמת במאה אחוז, ואלה שהגיעו ארצה רק אתמול, ידעו כי זוהי האמת.

לא ראיתי את התכנית על העולים בוינה, אך מותר לומר גם דברים טובים. אומרים כי התכנית הייתה טובה מאד.

חשר י. גלילי:

אני מבין כי לא החלטנו על רשימה שחורה ופסילה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

לא בישיבה זו.

הישיבה ננעלה.